

Ref. LISEVI
Den 27. april 2023
J.nr. 22-1161-000001

Høring over udkast til gødningsanvendelsesbekendtgørelsen forud for planperioden 2023/2024

Landbrugsstyrelsen sender hermed udkast til bekendtgørelse om anvendelse af gødning (gødningsanvendelsesbekendtgørelsen) i offentlig høring.

Høringssvar bedes senest den 25. maj 2023 sendt til Miljo-Erhvervsregulering@lbst.dk med cc til lisevi@lbst.dk med angivelse af j.nr. 22-1161-000001.

Eventuelle spørgsmål til høringen kan rettes til Lise Viftrup på tlf. 21 54 99 42 eller på mailadressen lisevi@lbst.dk.

De væsentligste foreslåede ændringer er beskrevet nærmere nedenfor.

Det bemærkes, at høringssvar fra andre end statslige myndigheder offentliggøres på høringsportalen, og at afgivelse af høringssvar samtidig opfattes som et samtykke til offentliggørelse, herunder af navn og mailadresse.

Indhold

1.	Indholdet af de foreslåede ændringer	3
1.1.	Justering af anvendelsesområdet og anlægsneutral regulering	3
1.2.	Registrering af forskningsforsøgets titel og regler, der fraviges	4
1.3.	Ny definition af areal med etablerede afgrøder med et gødningsbehov mv.	5
1.4.	Justering af definitionen af organisk gødning	5
1.5.	Justering af en række definitioner vedr. husdyrgødning	6
1.6.	Lovteknisk justering af henvisning til ammoniakfølsomme naturtyper	9
1.7.	Definition af græs- eller cikorieudlæg ophæves	10
1.8.	Justering af definitionen af harmoniarealer	11
1.9.	Definitionerne organiseres alfabetisk	11
1.10.	Præcisering af krav om tildeling af gødning til afgrøder med gødningsbehov og tilføjelse af kunstgødning	12
1.11.	Præcisering af bestemmelse om gener fra udbragt husdyrgødning.	13
1.12.	Præcisering af tidsangivelser i udbringningsperioderne mv.	13
1.13.	Justering af hvilke græsarealer, der er omfattet af krav om anvendelse af ammoniakreducerende teknik	14
1.14.	Kvalificering af kravet om tilsætning af ureasehæmmer	15
1.15.	Ophævelse af henvisning til bekendtgørelse om direkte støtte mv.	16
1.16.	Præcisering af arealer, der kan anvendes til udbringning af rodfrugtvaskevand og grønsaft i efteråret	17
1.17.	Anvendelse af klimanormalen for 1961-1990 ved automatisk forlængelse af lukkeperioden for flydende organisk gødning	18
1.18.	Fastsættelse af startdato for forbud mod udbringning af fast organisk gødning i efteråret	19
1.19.	Krav om nedbringning af kalket husdyrgødning	20
1.20.	Justering af implementeringen af kvægundtagelsen	20
1.21.	Særregel for fastsættelse af fosforloftet for organisk gødning fra jordbrugsvirksomheder tilknyttet fælles biogasanlæg ophæves	22
1.22.	Præcisering af fosforloft for andet end husdyrgødning fra kvæg, fjerkræ, kødædende pelsdyr eller svin	24
1.23.	Justering af det tilknyttede fosforloft for afgivet organisk gødning og bioaske	24
1.24.	Forenkling af bestemmelsen om jordprøver til hævelse af fosforloft ved lave fosfortal	25
1.25.	Præcisering af mulighed for at tildele fosfor fra kunstgødning og bioaske for seks planperioder i skove	26
1.26.	Ophævelse af bestemmelse om tilsynskompetence	26
1.27.	Ophævelse af kapitel 5 vedr. delegation af opgaver og beføjelser til Miljøstyrelsen	27
1.28.	Indarbejdelse af gebyr for tilladelse til tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning og ophævelse af gebyrbekendtgørelsen	28
1.29.	Opdatering af EU-noten med henvisning til slamdirektivet og IE-direktivet	29
2.	Miljømæssige konsekvenser	30
3.	Administrative og erhvervsøkonomiske konsekvenser ..	33
3.1.	Administrative konsekvenser for erhvervslivet	33
3.2.	Erhvervsøkonomiske konsekvenser	33
3.3.	Principper for agil erhvervsrettet regulering	33

4.	Forholdet til EU-retten	33
4.1.	Overholdelse af regeringens fem faste principper for implementering af EU-regulering	
		33
4.2.	Bestemmelser, der er omfattet af konditionalitet og krydsoverensstemmelse	35

1. Indholdet af de foreslåede ændringer

1.1. Justering af anvendelsesområdet og anlægsneutral regulering

Det fremgår af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 1, stk. 1, at bekendtgørelsen finder anvendelse på jordbrugsvirksomheder. Jordbrugsvirksomhed defineres i bekendtgørelsens § 3, nr. 23, som en virksomhed, der er registreret eller registreringspligtig i Register for Gødningsregnskab efter lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstoffreducerende tiltag.

De dele af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens kapitel 3, der fastsætter begrænsninger for tildeling af fosfor, omfatter ikke kun jordbrugsvirksomheder. Kapitlet regulerer også fælles biogasanlæg, fælles komposteringsanlæg og forarbejdningsanlæg, der ikke er registrerede eller registreringspligtige i Register for Gødningsregnskab, men som leverer gødning til jordbrugsvirksomheder.

Der er derfor behov for at justere gødningsanvendelsesbekendtgørelsens anvendelsesområde i § 1.

Efter Landbrugsstyrelsens vurdering kan opstillingen af anlæg i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens kapitel 3 samtidig med fordel erstattes af en mere generel bestemmelse, der også vil kunne omfatte eventuelle nye anlægstyper, der leverer gødning til jordbrugsvirksomheder. Det kunne eksempelvis være pyrolyseanlæg, der producerer biokul som restprodukt og leverer det til jordbrugsvirksomheder.

Det fremgår af gødskningslovens § 3, stk. 1, at lovens bestemmelser om gødningsleverandører i § 36, stk. 2, 3 og 5, og § 37 omfatter virksomheder, herunder fælles biogas-, forarbejdnings-, forbrændings- og brændingsanlæg, og offentligt ejede virksomheder, som sælger eller afgiver kvælstof- eller fosforholdig gødning. Efter Landbrugsstyrelsens vurdering er det de samme virksomheder, der bør omfattes af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens definition af gødningsleverandører.

I gødningsanvendelsesbekendtgørelsen er der dog behov for at sondre mellem jordbrugsvirksomheder og gødningsleverandører, da fosforreguleringen er forskellig for de to virksomhedstyper. Efter gødningsanvendelsesbekendtgørelsen skal en gødningsleverandør derfor ikke kunne være en jordbrugsvirksomhed.

På denne baggrund foreslås det, at opstillingen af anlæg i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens kapitel 3 erstattes af begrebet "gødningsleverandører". Samtidig foreslås det, at en gødningsleverandør defineres i § 3, nr. x, som en virksomhed, som afgiver kvælstof- eller fosforholdig gødning, og som ikke er en jordbrugsvirksomhed. Definitionen omfatter bl.a. også offentligt ejede virksomheder som f.eks. spildevandsanlæg. Definitionen omfatter også de anlægstyper, der er nævnt i gødskningslovens § 3, det vil sige biogas-, forarbejdnings-, forbrændings- og brændingsanlæg. Også andre typer af anlæg, der afgiver kvælstof- eller fosforholdig gødning omfattes, f.eks. pyrolyseanlæg og komposteringsanlæg.

Det foreslås, at gødningsleverandører tilføjes i bestemmelsen om gødningsanvendelsesbekendtgørelsens anvendelsesområde i § 1, stk. 1. Bestemmelsen fastsætter herefter, at bekendtgørelsen finder anvendelse på jordbrugsvirksomheder og gødningsleverandører.

Som konsekvens af forslaget om at erstatte oplistningen af fælles biogasanlæg, fælles komposteringsanlæg og forarbejdningsanlæg med begrebet gødningsleverandør bliver det overflødig at definere fælles komposteringsanlæg og forarbejdningsanlæg. Det bliver desuden overflødig at definere forbrændingsanlæg og brændingsanlæg, da disse begreber ikke indgår andre steder i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen end i definitionen af forarbejdningsanlæg.

Begreberne biogasanlæg og fælles biogasanlæg indgår i bestemmelsen i § 16, stk. 2, om fastsættelsen af fosforloft for den afgivne organiske gødning jordbrugsvirksomheder tilknyttet et fælles biogasanlæg. Som beskrevet nedenfor i afsnit 1.21 foreslås § 16, stk. 2, ophævet. Dermed bortfalder behovet for at definere biogasanlæg og fælles biogasanlæg i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.

På denne baggrund foreslås det, at definitionerne af forarbejdningsanlæg, forbrændingsanlæg, brændingsanlæg, biogasanlæg, fælles biogasanlæg og fælles komposteringsanlæg i bekendtgørelsens § 3, nr. 24-29, ophæves.

1.2. Registrering af forskningsforsøgets titel og regler, der fraviges

Ved gennemførelse af forskningsforsøg er det muligt af fravige regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen. Gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 2, stk. 1, fastsætter således, at på arealer, hvor driften indgår i forskningsforsøg, hvor visse kriterier er opfyldt, jf. § 2, stk. 2, finder bekendtgørelsens bestemmelser i §§ 4-20 om anvendelsen af gødning og begrænsningerne i mængderne mv. af udbragt kvælstof og fosfor ikke anvendelse på driften af arealer, hvis overholdelse af reglerne er af uvæsentlig betydning for miljøbeskyttelsen, eller fravigelsen af reglerne er nødvendig for at udføre forskningsforsøget.

Det følger af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, § 2, stk. 3, at udførelsen af forskningsforsøg, der fraviger bekendtgørelsens regler, skal registreres på Miljøstyrelsens hjemmeside, inden forsøget påbegyndes, med angivelse af navn, adresse og CVR-nummer på den jordbrugsvirksomhed, på hvis arealer forskningsforsøget udføres, og på den virksomhed, der gennemfører forsøget.

Muligheden for at fravige regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen blev indført i 2020. Det fremgår bl.a. af høringsbrevet til ændringen, at registreringspligten skal sikre Miljø- og Fødevareministeriet (som daværende ressortansvarlig for gødningsanvendelsesbekendtgørelsen) oplysninger, der sætter ministeriet i stand til at sætte sig i kontakt med de bedrifter, der benytter sig af muligheden for at fravige regler, og derigennem få flere oplysninger om forsøgenes karakter og omfang.

Landbrugsstyrelsen er på baggrund af de registreringer, der er indsendt til Miljøstyrelsen, blevet opmærksom på, at det vil være nyttigt til Landbrugsstyrelsens brug at supplere registreringen med nogle yderligere oplysninger. Oplysningerne skal give et overbliksbillede af, hvad forsøgene omhandler og hvilke regler, der er fraveget. Herved vil Landbrugsstyrelsen bedre være i stand til at vurdere anvendelsen af bestemmelsen, herunder i forhold til mistanke om omgåelse. Landbrugsstyrelsen vil desuden få kendskab til formålet med igangværende forskningsforsøg, der ligger ud over rammerne for gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, hvilket er af relevans for styrelsens arbejde med at vedligeholde og udvikle bekendtgørelsens regler. Landbrugsstyrelsen foreslår således, at der til § 2, stk. 3, tilføjes et krav om, at registreringen desuden skal indeholde oplysninger om forskningsforsøgets navn, og hvilke regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen der fraviges med forskningsforsøget. Det vurderes, at forslaget om enkelte supplerende oplysninger ikke vil øge den administrative opgave mærkbart.

1.3. Ny definition af areal med etablerede afgrøder med et gødningsbehov mv.

Efter gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 1, skal husdyrgødning udbringes på arealer, hvor der er eller vil blive etableret afgrøder. Afgrøderne skal være omfattet af en kvælstofnorm eller en fosfornorm ifølge lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser for den pågældende planperiode. Det er således en overordnet betingelse for udbringning af husdyrgødning, at der enten er eller bliver etableret en afgrøde med et gødningsbehov på udbringningsarealet.

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen indeholder krav om nedfældning og nedbringning af husdyrgødning med henblik på imødegåelse af ammoniakemissioner fra udbragt husdyrgødning. I hvilket omfang der stilles krav om nedfældning og nedbringning af husdyrgødning, afhænger af bevoksningen på arealet. I forhold til begrænsning af ammoniakemissioner fra udbragt husdyrgødning er det optimale, at gødningen indarbejdes helt ved nedbringning i jorden. På arealer med en afgrøde, der skal høstes, kan en sådan indarbejdning dog ødelægge afgrøden.

I den gældende gødningsanvendelsesbekendtgørelses § 6, stk. 2 og 3, og § 10, stk. 3 og 4, er der derfor fastsat skrappe krav til udbringning på arealer uden etablerede afgrøder til høst, til arealer med fodergræs og arealer med frøgræs, for hvilke der ikke er indgået kontrakt om levering af frø for den kommende sæson. På disse arealer skal flydende husdyrgødning nedfældes. På arealer uden etablerede afgrøder til høst skal fast husdyrgødning nedbringes.

Efter Landbrugsstyrelsens vurdering kan det med fordel præciseres, hvornår en afgrøde er til høst. Det bør således tydeliggøres, at en efterafgrøde, der høstes, ikke er en afgrøde til høst, men at et juletræ, der fældes, eller et træ, der tages hugst fra, er afgrøder til høst. Tilsvarende bør det tydeliggøres, at græs, der tages slæt af, er en afgrøde til høst.

Efter Landbrugsstyrelsens vurdering vil det derfor være hensigtsmæssigt at erstatte begrebet ”afgrøder til høst” med et mere entydigt begreb. Det er Landbrugsstyrelsens vurdering, at afgrøder til høst altid vil have et gødningsbehov i form af kvælstof- eller fosforgødning eller begge dele.

På denne baggrund foreslås det, at ”afgrøder til høst” erstattes af ”afgrøder med gødningsbehov”. Det foreslås samtidig, at der indsættes en definition af ”afgrøder med gødningsbehov”, hvorefter disse defineres som afgrøder, for hvilke der i bilag 1, tabel 1 eller 2, til bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning er fastsat en kvælstofnorm på mere end 0 kg kvælstof pr. ha eller en fosfornorm på mere end 0 kg fosfor pr. ha.

Som konsekvens af den foreslåede nye definition af afgrøder med gødningsbehov, foreslås det, at ordlyden af § 4 justeres, så bestemmelsen ikke kræver, at afgrøderne på udbringningsarealet skal være omfattet af en kvælstofnorm eller en fosfornorm ifølge lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser for den pågældende planperiode, men at afgrøderne har et gødningsbehov.

Der er i det hele tale om lovtekniske justeringer, der ikke ændrer ved indholdet af gældende ret.

1.4. Justering af definitionen af organisk gødning

Organisk gødning defineres i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 3, nr. 2, og i gødskningsbekendtgørelsens § 1, stk. 2, nr. 6, som stoffer, produkter og materialer af animalsk eller vegetabilsk oprindelse, der indeholder hovednæringsstofferne kvælstof eller fosfor, og som ikke er kunstgødning eller bioaske.

For så vidt angår husdyrgødning, ensilagesaft og restvand er der efter gødningsanvendelsesbekendtgørelsen en pligt til at anvende disse til gødningsformål, jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 1. Disse stoffer, produkter og materialer er derfor altid organisk gødning, og definitionen af organisk gødning passer på dem.

For alle andre stoffer, produkter og materialer end husdyrgødning, ensilagesaft og restvand gælder der ikke en tilsvarende pligt til anvendelse til gødningsformål. Gødningsanvendelsesbekendtgørelsens og gødskningsbekendtgørelsens regler om organisk gødning finder for så vidt angår disse alene anvendelse, i det omfang de opsamles med henblik på udbringning. Eksempelvis er spildevandsslam og slagteriaffald kun organisk gødning, når det er opsamlet med henblik på udbringning, og ikke når det er opsamlet med henblik på anden nyttiggørelse eller deponi. Hvorvidt et stof, produkt eller materiale er organisk gødning eller ej, afhænger således af den tilsigtede anvendelse, og kategoriseringen som organisk gødning kan opstå eller ophøre, hvis hensigten ændrer sig.

Halm og andre afgrøderester udgør en særlig kategori af materialer, da afgrøderester efter gældende ret ikke betragtes som organisk gødning, før de er blevet behandlet i f.eks. et biogasanlæg eller pyrolyseanlæg. Den gældende regulering i og i medfør af gødskningsloven inddrager således ikke kvælstof- og fosforindholdet i halm, der nedmuldes, i jordbrugsvirksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor. Afgivelse af halm eller andre afgrøderester berettiger heller ikke jordbrugsvirksomheden til et fratræk af kvælstof og fosfor i virksomhedens gødningsregnskab, ligesom kvælstof og fosfor i halm overdraget fra en jordbrugsvirksomhed til en anden jordbrugsvirksomhed ikke medregnes i den modtagende virksomheds gødningsregnskab.

Efter Landbrugsstyrelsens vurdering forudsætter en definition af organisk gødning, der viderefører den gældende retstilstand, at afgrøderester undtages fra definitionen af organisk gødning. Med afgrøderester forstås halm, efterafgrøder, roetoppe og lignende, der ikke er blevet behandlet. Efter en behandling ophører afgrøderesterne med at være afgrøderester og bliver afhængig af behandlingen til eksempelvis afgasset biomasse eller biokul.

På denne baggrund foreslår Landbrugsstyrelsen, at definitionen af organisk gødning i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 3, nr. 2, affattes som følger:

Organisk gødning:

- a) Husdyrgødning, ensilagesaft og restvand samt
- b) andre stoffer, produkter og materialer af biologisk oprindelse end afgrøderester,
 - i) der indeholder hovednæringsstofferne kvælstof eller fosfor,
 - ii) som er opsamlet med henblik på udbringning, og
 - iii) som ikke er kunstgødning eller bioaske.

Landbrugsstyrelsen forventer, at gødskningsbekendtgørelsens definition af organisk gødning vil få den samme affattelse.

1.5. Justering af en række definitioner vedr. husdyrgødning

Flere af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens regler differentierer mellem fast og flydende gødning. Det gør sig gældende både for organisk gødning, herunder husdyrgødning, og for kunstgødning.

For så vidt angår husdyrgødning, stiller bekendtgørelsen først og fremmest forskellige krav til udbringningsteknikken til imødegåelse af ammoniakemissioner ved udbringning af fast og flydende

husdyrgødning, jf. bekendtgørelsens §§ 6 og 10. Disse regler implementerer den del af BAT-konklusionen for intensivt opdræt af fjerkræ eller svin¹ (såkaldte IE-husdyrbrug), der omhandler reduktion af ammoniakemissioner fra udbragt husdyrgødning. BAT-konklusionerne fastsætter i medfør af IE-direktivet, hvad der er den bedste tilgængelige teknik på en række områder i tilknytning til drift af IE-husdyrbrug.

Herudover er gødningsanvendelsesbekendtgørelsens udbringningsperioder til imødegåelse af kvælstofudvaskning forskellige for fast og flydende husdyrgødning, jf. § 9.

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen definerer i § 3, nr. 3, husdyrgødning som følgende typer af gødning fra dyretyper, for hvilke der i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning er fastsat normer for indholdet af kvælstof og fosfor, i enhver anden form end aske:

- a) Fast husdyrgødning.
- b) Flydende husdyrgødning.
- c) Mave- og tarmindeholdet fra slagtede husdyr.
- d) Bundfald.

I forlængelse af definitionen af husdyrgødning indeholder gødningsanvendelsesbekendtgørelsen definitioner af fast husdyrgødning, flydende husdyrgødning og bundfald.

Bekendtgørelsens § 3, nr. 4, definerer fast husdyrgødning som faste ekskrementer, blandinger af faste ekskrementer med strøelse, herunder dybstrøelse og husdyrgødningsbaseret kompost og fiberfraktioner. Bekendtgørelsens § 3, nr. 7, definerer flydende husdyrgødning som ajle, møddingsaft, gylle, herunder i afgasset form, og væskefraktioner med et kvælstofindhold over 0,3 kg kvælstof pr. ton.

Bundfald er defineret som sedimenteret husdyrgødning i beholdere med flydende husdyrgødning, som ikke længere kan omrøres i beholderen, jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 3, nr. 15. Bundfald opstår især i staldsystemer med produktion af gylle, hvor sand er anvendt som strøelse i sengebåse. Herved blandes gylle med sand, der sedimenterer i gyllebeholderen, hvilket kan gøre det fysisk umuligt at omrøre gyllen og få den igennem en slangebom eller en nedfælder ved udbringning.

Den gældende definition af flydende husdyrgødning i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 3, nr. 7, inkluderer som nævnt ovenfor gylle. Uden den særskilte definition af bundfald ville bundfald derfor med de gældende definitioner være omfattet af definitionen af flydende husdyrgødning.

Som udgangspunkt reguleres bundfald som flydende husdyrgødning og udbringes i udbringningsperioderne for flydende husdyrgødning, jf. § 9, stk. 1-3. I forhold til kravene til udbringningsteknik følger bundfald dog reglerne for fast husdyrgødning, da det ikke i praksis er muligt at udbringe bundfald med slange, slæbesko eller nedfælder. Bundfald skal derfor i forhold til udbringningsteknikker overholde bekendtgørelsens krav til fast husdyrgødning. Dette fremgår ikke klart af de gældende regler.

Efter Landbrugsstyrelsens vurdering er det i forhold til gødningsanvendelsesbekendtgørelsen gødningens konsistens, der er relevant ved afgrænsningen af, om der er tale om fast eller flydende husdyrgødning. Det er således gødningens konsistens, der er relevant i forhold til, hvilket

¹ KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESAFGØRELSE (EU) 2017/302 af 15. februar 2017 om fastsættelse af BAT (bedste tilgængelige teknik)-konklusioner i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU for så vidt angår intensivt opdræt af fjerkræ eller svin (meddelt under nummer C(2017) 688).

udbringningsudstyr, husdyrgødningen kan udbringes med, og i hvilket omfang der er risiko for afstrømning af husgødningen vil vandmiljøet.

Det er derimod ikke relevant for gødningsanvendelsesbekendtgørelsens regler, hvilket staldsystem eller hvilken opbevaringspraksis, husdyrgødningen er et resultat af, og om husdyrgødningen således har karakter af f.eks. ajle, dybstrøelse eller husdyrgødningsbaseret kompost.

For så vidt angår anden organisk gødning end husdyrgødning så sondres der mellem, om den er fast eller flydende, i udbringningsperioderne i bekendtgørelsens § 9, som er fælles for husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning.

For så vidt angår kunstgødning er der fastsat forskellige bestemmelser til imødegåelse af afstrømning til vandmiljøet for fast og flydende kunstgødning, jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 10, stk. 9, nr. 2 og 3.

På denne baggrund finder Landbrugsstyrelsen det hensigtsmæssigt at ophæve gødningsanvendelsesbekendtgørelsens nuværende definitioner af fast og flydende husdyrgødning og i stedet fastsætte generelle definitioner af fast og flydende gødning med afsæt i bekendtgørelsens EU-retlige ophæng og tilgrænsende regelsæt.

I BAT-konklusionen for intensivt opdræt af fjerkræ eller svin defineres gylle (det vil sige flydende husdyrgødning) som ”gødning, der flyder ved egen kraft og kan pumpes”. Fast husdyrgødning defineres i BAT-konklusionen omvendt som ”gødning, der ikke flyder ved egen kraft og ikke kan pumpes”.

Miljøministeriet fastsætter i bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål bl.a. grænseværdier for tungmetaller og miljøfremmede stoffer i affald, der anvendes til jordbrugsformål. Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål definerer fast affald som ”affald, der bevarer sin form ved placering i en stak eller bunke. Det vil sige, at bunken eller stakken ikke flyder ud”. Flydende affald defineres som ”affald, der er pumpbart og flyder ud, hvis det placeres i en stak eller bunke.”

Efter Landbrugsstyrelsens vurdering er det i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen hensigtsmæssigt at læne sig op ad definitionen af husdyrgødning i BAT-konklusionen. Samtidig finder Landbrugsstyrelsen det dog hensigtsmæssigt ikke alene at definere fast gødning negativt, ud fra de egenskaber gødningen ikke har (at den ikke kan pumpes). Landbrugsstyrelsen finder det derfor hensigtsmæssigt at supplere BAT-konklusionens definition af fast husdyrgødning med elementet fra bekendtgørelsen om anvendelse af affald til jordbrugsformål om, at gødningen kan placeres i en bunke eller stak uden at flyde ud.

På denne baggrund foreslås det, at gødningsanvendelsesbekendtgørelsens definitioner af fast og flydende husdyrgødning ophæves og erstattes af følgende definitioner af fast og flydende gødning:

”Fast gødning: Gødning, der bevarer sin form ved placering i en stak eller bunke, og som ikke flyder ved egen kraft, og som ikke kan pumpes.

Flydende gødning: Gødning, der flyder ved egen kraft, og som kan pumpes, herunder væskefraktioner med et kvælstofindhold over 0,3 kg kvælstof pr. ton.”

Endvidere foreslås gødningsanvendelsesbekendtgørelsens definition af husdyrgødning fastsat som følgende:

”Husdyrgødning: Gødning fra dyretyper, for hvilke der i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning er fastsat normer for indholdet af kvælstof og fosfor, herunder mave- og tarmindeholdet fra slagtede husdyr, i enhver anden form end aske.”

Med de foreslåede justeringer af definitionerne af fast og flydende husdyrgødning er bundfald fast husdyrgødning, da bundfald ikke kan pumpes. Der er herefter ikke behov for en særskilt definition af bundfald, og definitionen af bundfald foreslås som konsekvens heraf ophævet. Som konsekvens heraf vil den sedimenterede gødning fra gyllebeholderen blive omfattet af de generelt kortere lukkeperioder for fast organisk gødning, forudsat at gødningens karakteristika følger den foreslåede definition af fast gødning.

Som konsekvens af forslaget bliver det overflødig at videreføre gødningsanvendelsesbekendtgørelsens nuværende definitioner af dybstrøelse, husdyrgødningsbaseret kompost, ajle, møddingsaft og gylle, jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 3, nr. 5-6 og nr. 8-10, da gødningsanvendelsesbekendtgørelsen ikke indeholder en særskilt regulering af disse gødningstyper. Gødningstyperne indgår således alene i bekendtgørelsen ved, at definitionerne indgår i den gældende gødningsanvendelsesbekendtgørelsens definitioner af fast og flydende husdyrgødning.

Landbrugsstyrelsen foreslår på denne baggrund, at gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 3, nr. 5-6 og nr. 8-10, der indeholder definitionerne af dybstrøelse, husdyrgødningsbaseret kompost, ajle, møddingsaft og gylle, ophæves.

De foreslåede ændringer er af lovteknisk karakter og ændrer ikke ved den materielle retsstilling. Dog indebærer ophævelsen af bundfald som en selvstændig gødningskategori, der skal udbringes i udbringningsperioden for flydende husdyrgødning, at udbringningsperioden for denne gødningstype bliver længere.

Det er Landbrugsstyrelsens vurdering, at det er et meget begrænset antal husdyrbrug, der er indrettet med sand i sengebåse, og at flertallet af disse omrører sandet i gyllebeholderen og udbringer det som flydende husdyrgødning. Efter Landbrugsstyrelsens vurdering vil de foreslåede justeringer derfor ikke føre til ændringer i praksis.

1.6. Lovteknisk justering af henvisning til ammoniakfølsomme naturtyper

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen indeholder regler, som skal forebygge ammoniakdeposition på beskyttet natur som følge af udbringning af husdyrgødning. Bekendtgørelsen følger samme kategorisering af de beskyttede naturtyper som husdyrgødkendelsesbekendtgørelsen, jf. definitionerne i § 3, nr. 35 og 36. Husdyrgødkendelsesbekendtgørelsen hører under Miljøministeriets ressort.

Det fremgår af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 3, at der ved udbringning af flydende husdyrgødning på arealer, der ligger inden for 20 m fra kategori 1-natur samt lobeliesøer og højmoser omfattet af kategori 2-natur, skal anvendes en af de ammoniakreducerende teknikker, der fremgår af bekendtgørelsens § 7. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsens § 10, stk. 3, at fast husdyrgødning ikke må udbringes på arealer med etablerede afgrøder til høst, der ligger inden for 20 m fra kategori 1-natur samt lobeliesøer og højmoser omfattet af kategori 2-natur, medmindre husdyrgødningen nedbringes inden 4 timer.

Miljøministeriet har haft et udkast til ændring af husdyrgødkendelsesbekendtgørelsen i høring indtil den 1. november 2022. Med udkast til ændret husdyrgødkendelsesbekendtgørelse foreslås definitionen af kategori 2-natur ændret. Således foreslås § 2, stk. 1, nr. 2, ændret til følgende (hvor kursiveringen

viser foreslået ny tekst): ”Kategori 2-natur: De ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for Natura 2000- områder, jf. § 7, stk. 1, nr. 2, i husdyrbrugloven, og som ikke er omfattet af undtagelsen i § 3 a i bekendtgørelse om beskyttede naturtyper, i form af

- a) højmoser,
- b) lobeliesøer,
- c) heder, der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse, og
- d) overdrev, der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse”

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens definition af kategori 1-natur foreslås ikke ændret.

Det fremgår af høringsbrevet til den foreslåede ændring af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at baggrunden er en ny afgrænsning af § 3 i naturbeskyttelsesloven i forhold til lavbundsprojekter til reduktion af drivhusgasser. Den nye afgrænsning af kategori 2-natur i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal ses i sammenhæng med en foreslået ændring af bekendtgørelse om beskyttede naturtyper (naturtypebekendtgørelsen), som Miljøministeriet har haft i høring indtil den 1. marts 2023. Det fremgår af høringsbrevet til den foreslåede ændring af naturtypebekendtgørelsen, at bekendtgørelsen fjerner en barriere for lavbundsindsatsen og betyder, at arealer, der indgår i lavbundsprojekter ikke vil blive omfattet af skærpede krav til ammoniakudledning, hvis der måtte opstå ny natur på arealerne. I den foreslåede § 3 a står, at naturbeskyttelseslovens § 3 ikke gælder for tilstandsændringer som følge af ammoniakdeposition fra husdyrbrug.

Miljøministeriet har oplyst til Landbrugsstyrelsen, at den nye regel i naturtypebekendtgørelsen omfatter husdyrbrug som defineret i husdyrbrugloven og dermed ikke udbringning af husdyrgødning på markerne.

Idet der i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 3, og § 10, stk. 3, jf. § 3, nr. 35 og 36, henvises direkte til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens definition af kategori 2-natur, finder Landbrugsstyrelsen det nødvendigt at ændre i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen som følge af de foreslåede ændringer af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og naturtypebekendtgørelsen, fordi udbringning af husdyrgødning ellers vil blive omfattet af de samme undtagelser fra naturbeskyttelseslovens § 3, som foreslås for husdyrbrug.

På denne baggrund foreslår Landbrugsstyrelsen, at henvisningen til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens definition af kategori 2-natur i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 3 ophæves. I stedet for henvises direkte til lobeliesøer og højmoser i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 3 og § 10, stk. 3.

Med den foreslåede ændring videreføres den gældende retsstilling inden for gødningsanvendelsesbekendtgørelsens område. Forslaget har således ikke nogen indholdsmæssig betydning og ændrer ikke på beskyttelsesniveauet for naturtyperne.

1.7. Definition af græs- eller cikorieudlæg ophæves

Som udgangspunkt må jordbrugsvirksomheder, der har tilladelse til at tildele op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar, ikke dyrke kvælstoffikserende afgrøder på virksomhedens landbrugsareal, jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsens bilag 2, nr. 5. Som en undtagelse hertil må virksomhederne dyrke græs- eller cikorieudlæg med under 50 pct. kløver/lucerne baseret på antallet af frø, jf. bilag 2, nr. 5, litra c.

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 3, nr. 41, definerer græs- eller cikorieudlæg som græs eller cikorie eller blandinger af græs og cikorie med under 50 pct. kløver og lucerne.

Som det fremgår, overlapper definitionen af græs- eller cikorieudlæg i § 3, nr. 41, med bestemmelsen i bilag 2, nr. 5, litra c, om muligheden for at dyrke græs- eller cikorieudlæg. Efter Landbrugsstyrelsens vurdering tilføjer definitionen af græs- eller cikorieudlæg i bekendtgørelsens § 3, nr. 41, derfor ikke noget til forståelsen af bilag 2, nr. 5, litra c.

Landbrugsstyrelsen foreslår på denne baggrund, at definitionen af græs- eller cikorieudlæg i § 3, nr. 41, ophæves. Forslaget er ordensmæssigt og ændrer ikke ved den materielle retsstilling.

1.8. Justering af definitionen af harmoniarealer

Harmoniarealer defineres i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 3, nr. 43, 1. pkt., som arealer med de afgrøder, som er nævnt i § 4, stk. 1, 3. pkt., det vil sige afgrøder med en kvælstofnorm eller fosfornorm, og hvor organisk gødning må anvendes, og hvor organisk gødning under normale omstændigheder kan udbringes.

Det fremgår af § 3, nr. 43, 2. pkt., at arealer, der i henhold til en anden arealbaseret tilskudsordning for miljøvenligt landbrug eller miljø- og klimavenligt landbrug under et af landdistriktsprogrammerne end økologisk arealtilskud ikke må tilføres gødning eller kun må tilføres en nærmere fastlagt mængde gødning udover den gødning, dyrene afsætter på arealet, ikke er harmoniarealer.

Som det fremgår af afsnit 1.10 nedenfor foreslår Landbrugsstyrelsen en justering af ordlyden af § 4, således at der ikke fra bestemmelsen henvises til afgrøder omfattet af en kvælstofnorm eller fosfornorm, men til at afgrøderne har et gødningsbehov. Som konsekvens heraf foreslås definitionen af harmoniarealer tilsvarende justeret til at omfatte arealer med afgrøder med et gødningsbehov.

De arealbaserede tilskudsordninger for miljøvenligt landbrug eller miljø- og klimavenligt landbrug under landdistriktsprogrammerne omfatter ikke længere ordninger, hvor arealerne må tilføres en nærmere fastlagt mængde gødning udover den gødning, dyrene afsætter på arealet. På denne baggrund foreslås det, at denne del af definitionen udgår, således at der alene henvises til ordninger, hvor arealerne ikke må tilføres gødning.

De foreslåede justeringer har ordensmæssig karakter og ændrer ikke ved, hvilke arealer der kan betragtes som harmoniarealer.

1.9. Definitionerne organiseres alfabetisk

Definitionerne i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 3 er ikke alfabetiseret, men systematiseret efter indhold.

Det er Landbrugsstyrelsens vurdering, at det vil være hensigtsmæssigt at ordne definitionerne alfabetisk. Landbrugsstyrelsen vil derfor efter offentlig høring ændre rækkefølgen af definitionerne, så de optræder i alfabetisk rækkefølge.

1.10. Præcisering af krav om tildeling af gødning til afgrøder med gødningsbehov og tilføjelse af kunstgødning

Det fremgår af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 1, 1. pkt., at husdyrgødning, ensilagesaft og restvand skal udbringes på arealer, hvor der er eller vil blive etableret afgrøder. Efter § 4, stk. 2, kan husdyrgødning dog også forbrændes.

Det fremgår desuden af § 4, stk. 1, 2. pkt., at anden organisk gødning end husdyrgødning, ensilagesaft og restvand samt bioaske kun kan udbringes, hvis det sker på arealer, hvor der er eller vil blive etableret afgrøder.

Efter § 4, stk. 1, 3. pkt., gælder det fælles for de afgrøder, som gødning efter § 4, stk. 1, 1. og 2. pkt., kan tildeles til, at de skal være omfattet af en kvælstofnorm eller en fosfornorm ifølge lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser for den pågældende planperiode.

Som der er redegjort for ovenfor i afsnit 1.3, foreslås ”afgrøder omfattet af en kvælstofnorm eller en fosfornorm ifølge lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser for den pågældende planperiode” erstattet af ”afgrøder med et gødningsbehov”. Dette letter efter Landbrugsstyrelsens vurdering læsbarheden af bestemmelsen.

Landbrugsstyrelsen finder, at der herudover er behov for at præcisere muligheden for at gøde arealer, hvor der vil blive etableret en afgrøde med et gødningsbehov.

Muligheden for at tildele gødning til et areal, hvor der bliver etableret en afgrøde med et gødningsbehov har til hensigt at sikre muligheden for at gødske forud for etablering af en hovedafgrøde. Bestemmelsen giver derimod som udgangspunkt ikke mulighed for at gøde en efterafgrøde uden gødningsbehov med henblik på, at grøngødske den efterfølgende hovedafgrøde med et gødningsbehov.

Der gælder dog den undtagelse fra udgangspunktet om, at gødningen skal tildeles en hovedafgrøde, at det er muligt inden for § 4 at gøde en grøngødning med gul sennep, olieræddike eller blandinger heraf, og hvor der efterfølgende etableres sukkerroer. Dette er forudsat i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 3 og 16, hvorefter grøngødning med gul sennep, olieræddike eller blandinger heraf, hvor der efterfølgende etableres sukkerroer, kan tildeles husdyrgødning i en periode efter høst.

Efter Landbrugsstyrelsens vurdering fremgår det ikke tilstrækkeligt klart af bestemmelsen i § 4, at denne som udgangspunkt ikke giver mulighed for at gøde en efterafgrøde uden et gødningsbehov med henblik på, at grøngødske den efterfølgende hovedafgrøde, medmindre der er tale om grøngødning med gul sennep, olieræddike eller gul sennep og olieræddike forud for sukkerroer.

Landbrugsstyrelsen foreslår derfor, at det præciseres i bestemmelsen, at gødningen skal tildeles arealer, hvor der er etableret afgrøde med et gødningsbehov, på arealer uden afgrøder forud for etablering af afgrøder med et gødningsbehov eller på arealer, hvor der er eller vil blive etableret grøngødning med gul sennep, olieræddike eller tildeles gul sennep og olieræddike.

Bestemmelserne i § 9, stk. 3 og 16, omfatter sukkerroer, hvor der er indgået kontrakt med en sukkerfabrik om afsætning af sukkerroerne. Kravet om kontrakt tjener til at afgrænse sukkerroer til produktion af sukker fra sukkerroer til produktion af foder. Ved dyrkning af sukkerroer til produktion af sukker er der behov for at sanere med grøngødning, da arealet ikke saneres som led i

afgrøderotationen i et sædskifte med foderroer. Muligheden for at gøde sukkerroer til produktion af sukker afspejler således et driftsmæssigt behov, der samtidig er fundet miljømæssigt forsvarligt.

I gødskningsbekendtgørelsens bilag 1 sondres der også mellem sukkerroer afhængigt af deres formål. Heri omtales sukkerroer til produktion af sukker som "Sukkerroer til fabrik". Med henblik på ensretning af reglerne på gødskningsområdet foreslår Landbrugsstyrelsen ordlyden af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 1, ændret fra ", hvor der er indgået kontrakt med en sukkerfabrik om afsætning af sukkerroerne" til: "til fabrik".

Den gældende bestemmelse i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 4 omfatter ikke kunstgødning. Efter Landbrugsstyrelsens vurdering bør kravet om, at gødning skal tildeles en afgrøde med et gødningsbehov, også omfatte kunstgødning og dermed alle former for gødning. Landbrugsstyrelsen foreslår således, at kunstgødning tilføjes til § 4. Efter Landbrugsstyrelsens vurdering tildeles efterafgrøder i praksis ikke kunstgødning.

De foreslåede præciseringer og justeringer af § 4 forventes ikke at føre til ændringer i praksis.

1.11. Præcisering af bestemmelse om gener fra udbragt husdyrgødning

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 5, stk. 2, fastsætter, at udbringning af husdyrgødning, ensilagesaft og restvand ikke må give anledning til unødige gener. Bestemmelsen er fastsat som stk. 2 til reglen i § 5, der af hensyn til lugt og gener for omboende fastsætter et forbud mod udbringning på lørdage og søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 m fra et byzone- eller sommerhusområde eller et område i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål. Bestemmelsen vurderes i praksis også oftest at være relevant i forbindelse med lugtgener for omboende, selvom om gener for omboende også kan omfatte andre forhold, som f.eks. fluer fra husdyrgødning mv.

Reglen om at udbringning af husdyrgødning, ensilagesaft og restvand ikke må give anledning til unødige gener var en del af den første husdyrgødningsbekendtgørelse (som gødningsanvendelsesbekendtgørelsen udspringer fra) fra 1986 udstedt med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven.

Landbrugsstyrelsen er blevet opmærksom på, at begrebet "unødige gener" kan give anledning til tvivl, da det er uklart, hvad der skal forstås som unødvendigt. Ordlyden kan indikere, at der i en konkret sag skal lægges vægt på, om en gene er nødvendig. Efter Landbrugsstyrelsens vurdering vil det i forbindelse med f.eks. lugtgener være relevant at vurdere på forhold som f.eks. lugtens karakter, varighed og intensitet. Der ligger i dette en vurdering af, hvorvidt generne er væsentlige, og denne vurdering er også påkrævet efter f.eks. VVM-direktivet.

Landbrugsstyrelsen foreslår, at § 5, stk. 2, præciseres, så "unødige" udskiftes med "væsentlige", således at bestemmelsen bliver mere klar, og så ordlyden ensrettes med miljøbeskyttelsesloven og dens væsentlighedsbegreb, som også er i overensstemmelse med VVM-direktivet. Præciseringen forventes ikke at føre til ændringer i praksis.

1.12. Præcisering af tidsangivelser i udbringningsperioderne mv.

Flere af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens regler afgrænser tidsmæssigt perioder med krav eller forbud i forhold til jordbrugsvirksomhedernes gødningsanvendelse.

Der henvises til § 6, stk. 4, § 7, stk. 3, § 8, stk. 1, § 9, stk. 1-3, 6, 7, 10-13 og 15-17, § 30, stk. 3, og bilag 2, nr. 8 og 12.

I forbindelse med høringen af udkastet til den gældende gødningsanvendelsesbekendtgørelse i foråret 2022 bemærkede flere høringsparter, at gødningsanvendelsesbekendtgørelsens tidsangivelser med fordel kunne præciseres. Det fremgår af høringsnotatet, at Fødevareministeriet var enig heri, men at ministeriet samtidig fandt, at en gennemskrevet version af bestemmelsen skulle indgå i en offentlig høring, og at forslaget derfor skulle indgå i en senere bekendtgørelsesændring.

Landbrugsstyrelsen har på denne baggrund gennemgået de bestemmelser i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, der indeholder tidsangivelser med henblik på præcisering af bestemmelserne.

Landbrugsstyrelsen finder, at angivelse af "fra" et givent tidspunkt altid betyder "fra og med", hvorfor dette ikke kræver yderligere præcisering. Skal et krav eller forbud derimod gælde "fra efter" et givent tidspunkt, bør dette fremgå af bestemmelsen. Denne systematik er allerede gennemført i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.

Det foreslås derfor, at de tidsmæssigt afgrænsede perioder i § 6, stk. 4, § 7, stk. 3, § 8, stk. 1, § 9, stk. 1-3, 6, 7, 10-13 og 15-17, og bilag 2, nr. 8 og 12, der bliver nr. 6 og 10, præciseres således, at det fremgår om det pågældende krav eller forbud gælder "fra" eller "fra efter" et givent tidspunkt og "til og med" eller "indtil" et givent tidspunkt. § 30, stk. 3, der er en overgangsbestemmelse, foreslås ophævet, og derfor rettes tidsangivelsen ikke tilsvarende i denne bestemmelse.

1.13. Justering af hvilke græsarealer, der er omfattet af krav om anvendelse af ammoniakreducerende teknik

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 3, afgrænser de arealer, hvor der er krav om anvendelse af en ammoniakreducerende teknik ved udbringning af flydende husdyrgødning. Oprindeligt var nedfældning af flydende husdyrgødning den eneste ammoniakreducerende teknik. Efter den gældende gødningsanvendelsesbekendtgørelse kan der vælges mellem nedfældning af husdyrgødning, forsuring af husdyrgødning inden eller i forbindelse med udbringningen eller udbringning af væskefraktion, jf. § 7, stk. 1.

Af § 6, stk. 3, nr. 2 og 3, fremgår det, at der bl.a. gælder teknikkraft på arealer med fodergræs og på arealer med frøgræs, for hvilke der ikke er indgået kontrakt med frøavlsfirma om levering af frø i den kommende sæson. Efter stk. 4 er fodergræsmarker på økologisk autoriserede bedrifter dog undtaget fra kravet om nedfældning i perioden 1. februar til 1. maj.

Arealer med andre typer græs end fodergræs og frøgræs uden kontrakt er ikke omfattet af kravet om anvendelse af en særlig ammoniakreducerende teknik ved udbringning af flydende husdyrgødning. Det gælder f.eks. permanente og flerårige græsmarker, der ikke anvendes til foder eller frøproduktion og græsproduktion til udvinding af protein eller energiformål.

Særligt græsproduktion til udvinding af protein eller energiformål er nyere produktionsformer, som er kommet til siden teknikkraftet for fodergræs og arealer med frøgræs, for hvilke der ikke er indgået kontrakt med frøavlsfirma om levering af frø i den kommende sæson.

Efter Landbrugsstyrelsens vurdering er der ikke nogen faglige grunde til ikke at kræve, at der på alle andre græsarealer end frøgræs på kontrakt anvendes en ammoniakreducerende teknik på disse græsarealer.

På denne baggrund foreslår Landbrugsstyrelsen, at § 6, stk. 3, nr. 2 og 3, ophæves og erstattes med et nyt nr. 2, der omfatter arealer med græs, bortset fra arealer med frøgræs, for hvilke der er indgået kontrakt med frøavlsfirma om levering af frø i den kommende sæson. Som konsekvens af forslaget ændres "fodergræs" og "frøgræs" i § 6, stk. 2, til "græs".

Efter Landbrugsstyrelsens vurdering er der på nuværende tidspunkt samlet set ikke tale om, at væsentlige nye græsarealer, hvor der udbringes flydende husdyrgødning, omfattes af kravet om anvendelse af en ammoniakreducerende teknik. Landbrugsstyrelsen vurderer derfor, at forslaget ikke vil have betydelige erhvervsøkonomiske eller miljømæssige konsekvenser.

1.14. Kvalificering af kravet om tilsætning af ureasehæmmer

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 8 stiller krav om ammoniakreducerende tiltag i forhold til kunstgødning med ureabaserede kvælstofforbindelser (amidkvælstof) samt diammoniumsulfat (svovlsur ammoniak). Reglerne blev indført i den daværende husdyrgødningsbekendtgørelse i 2019. Initiativet indgår i Nationalt program for bekæmpelse af luftforurening, som blev indberettet til EU i april 2019.

Udbringning af kunstgødning, som indeholder ureabaserede kvælstofforbindelser (amidkvælstof) og har et kvælstofindhold på mere end 6 pct., skal ifølge bekendtgørelsens § 8 ske ved nedfældning eller nedbringning inden 4 timer eller ved placering i forbindelse med såning. Alternativt kan de ureabaserede gødninger tilsættes et stof, der sinker omdannelsen fra urea til ammonium, således at gødningen når at trænge ned i jorden, inden den omdannes til ammonium. Herved begrænses tabet af ammoniak til luften. I den gældende gødningsanvendelsesbekendtgørelse omtales stoffet som en ureaseinhibitor. I gødningsforordningen omtales det samme stof som en ureasehæmmer. For at sikre, at der anvendes det samme begreb om samme forhold, justeres ordlyden af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, så der fremadrettet anvendes begrebet ureasehæmmer, hvilket også vil blive anvendt i det følgende.

Ureasehæmmere kan være tilsat kunstgødning af producenten i forvejen, eller de kan købes særskilt, hvor landbrugeren selv skal tilsætte hæmmeren til gødningen.

Gødningsforordningen stiller følgende krav til en ureasehæmmer, der markedsføres i overensstemmelse med forordningen som et CE-mærket EU-gødningsprodukt: "En ureasehæmmer hæmmer ureaseenzymets hydrolytiske virkning på urea ($\text{CH}_4\text{N}_2\text{O}$) og har primært til formål at mindske ammoniakfordampningen. Sammenlignet med en kontrolprøve, hvortil ureasehæmmeren ikke er tilsat, skal en in vitro-test, der indeholder ureasehæmmeren, vise en reduktion på 20 pct. af hydrolysehastigheden for urea ($\text{CH}_4\text{N}_2\text{O}$) på grundlag af en analyse foretaget 14 dage efter anvendelsen ved et konfidensniveau på 95 pct." Ifølge gødningsforordningen skal den ureasehæmmende forbindelse være til stede i CE mærkede ureagødninger med tilsat ureasehæmmer i en koncentration, som er inden for det koncentrationsområde, der sikrer en sådan reduktion.

På mærkningen af CE-mærkede ureasehæmmere skal det fremgå hvilket blandingsforhold mellem ureasehæmmer og gødning, der sikrer ovenfor nævnte effektivt. Mærkningskravet består konkret i, at der på mærkningen skal fremgå den anbefalede minimums- og maksimumskoncentration af hæmmende forbindelser, når de blandes med en gødning, inden den anvendes. Indholdet af den

ureasehæmmende forbindelse skal udtrykkes i masseprocent af total nitrogen (N), der forekommer som ureanitrogen (CH₄N₂O).

På ikke CE-mærkede ureagødninger med tilsat ureasehæmmer er der krav i nationale regler for handelsgødning om, at den tilsatte art og mængde af ureasehæmmer fremgår af mærkningen. Der er dog ikke krav til, at denne koncentration af ureasehæmmer sikrer samme effekt, som ovenfor beskrevet for CE-mærkede EU-gødningsprodukter. Der er i nationale regler for kunstgødning ikke fastsat krav til ikke-CE-mærkede ureasehæmmere, når disse sælges selvstændigt (ureasehæmmere der ikke er iblandet ureagødning inden salg). Der er derfor hverken krav til effekt eller mærkning af disse produkter i medfør af regler for kunstgødning.

I de gældende regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen er der ikke fastsat entydige krav til, hvilken mængde ureasehæmmer, der skal tilføres gødningen, idet det netop fremgår, at tilsætningen af ureasehæmmer skal ske efter producentens anbefalinger, jf. § 8, stk. 1, nr. 2. Landbrugsstyrelsen finder, at det ikke er tilstrækkeligt sikkert i forhold til at opnå den i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen forudsatte effekt, at fastsættelse af dosering alene overlades til producenten af ureasehæmmeren. Det foreslås derfor, at opfyldelse af kravet i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 8, stk. 1, ved tilsætning af ureasehæmmer kun kan ske ved brug af en CE-mærket ureasehæmmer. Ved fastsættelse af krav om, at der skal anvendes CE-mærkede ureasehæmmere sikres, at produktet er mærket fyldestgørende til at landbruger kan anvende produktet på en måde, der sikrer effekten.

For at give producenterne tid til at få CE-mærket ureasehæmmerne, foreslås det, at kravet først skal gælde fra 1. august 2024. Der foreslås fastsat en overgangsbestemmelse herom i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 26, stk. 2.

Bestemmelserne i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 8, stk. 2, og § 26, stk. 2, medtages ikke i den udgave af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, der skal gælde for planperioden 2023/2024. Det skyldes, at reglerne ikke kan udstedes til dette tidspunkt, uden at det vil være i strid med EU's informationsproceduredirektiv.

Indførelse af et krav om, at anvendte ureasehæmmere skal være CE-mærkede, skal notificeres efter informationsproceduredirektivet. Baggrunden herfor er, at kravet udgør en teknisk handelshindring ved i praksis at udelukke markedsføring af ikke CE-mærkede ureasehæmmere i Danmark. Ved notifikation efter informationsproceduredirektivet gælder et krav om obligatorisk status-quo-periode på mindst tre måneder, før reglerne kan udstedes. Landbrugsstyrelsen notificerede i april 2023, og derfor kan udstedelse af reglerne ikke ske til ikrafttrædelse 1. august 2023.

Landbrugsstyrelsen forventer at medtage de foreslåede krav om CE-mærkning ved den næste ændring af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen til ikrafttrædelse den 1. august 2024. Landbrugsstyrelsen ønsker at gøre rede for den foreslåede ændring allerede i forbindelse med høringen af det nuværende udkast til gødningsanvendelsesbekendtgørelse for at varsle den forventede ændring i god tid over for producenterne af ureasehæmmere. Derfor indgår de foreslåede bestemmelser i nærværende høringsudgave af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, selv om bestemmelserne ikke vil indgå i den endeligt udstedte gødningsanvendelsesbekendtgørelse.

1.15. Ophævelse af henvisning til bekendtgørelse om direkte støtte mv.

Som nævnt gælder der efter gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 1, som hovedregel et forbud mod udbringning af flydende organisk gødning i perioden fra høst, dog senest 1. oktober, til før 1. februar. Som en undtagelse hertil må der i perioden fra efter høst til før 1. oktober udbringes flydende

organisk gødning, bundfald og kvælstofholdig kunstgødning på arealer, hvor der senest 20. august etableres grøngødning med gul sennep, olieræddike eller blandinger heraf, og hvor der efterfølgende etableres sukkerroer, hvor der er indgået kontrakt med en sukkerfabrik om afsætning af sukkerroerne, jf. bekendtgørelsens § 9, stk. 3, nr. 3.

Såfremt jordbrugsvirksomheden benytter muligheden for i perioden fra høst til 1. oktober at gøde et areal omfattet af § 9, stk. 3, nr. 3, kan arealet ikke samtidig anvendes til opfyldelse af lovfastsatte krav om efterafgrøder, jf. stk. 4. Omvendt kan arealet dog godt, selv om det gødes i efteråret, anvendes til opfyldelse af plantedækkekravet efter gødningsanvendelsesbekendtgørelsens bilag 2 og som led i opfyldelsen af forpligtelsen til at udlægge miljøfokusområder i henhold til bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v., jf. stk. 5.

Den 1. januar 2023 trådte den nye fælles europæiske landbrugspolitik (CAP) i kraft i EU. Som led i overgangen til den nye CAP er bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere ophævet. Forpligtelsen til at udlægge miljøfokusområder efter bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v. er ikke erstattet af et tilsvarende krav. Som konsekvens heraf ophæves henvisningen i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 5, til bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v.

Samtidig justeres henvisningen til plantedækkekravet i bilag 2, således at formuleringen afspejler, at det særlige krav om plantedække på jordbrugsvirksomheder, der har fået tilladelse til at tildele op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal, fremover vil blive fastsat som et vilkår i jordbrugsvirksomhedens tilladelse, jf. de foreslåede bestemmelser i § 15, stk. 6, jf. bilag 2, nr. 7.

1.16. Præcisering af arealer, der kan anvendes til udbringning af rodfrugtvaskevand og grønsaft i efteråret

Som udgangspunkt er det ikke tilladt at udbringe flydende organisk gødning i perioden fra efter høst, dog senest 1. oktober, indtil 1. februar. Det følger af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 1. Herfra gælder en række undtagelser, herunder at rodfrugtvaskevand og grønsaft på visse betingelser kan udbringes i en periode om efteråret, jf. § 9, stk. 6 og 7.

I perioden fra 1. oktober indtil 1. februar må der udbringes rodfrugtvaskevand med i alt op til 60 kg kvælstof pr. hektar og 50 mm pr. hektar svarende til 500 m³ pr. hektar på etablerede græsarealer, arealer med efterafgrøder af græs uden kløver udlagt i foråret i vårafgrøder undtagen majs og arealer med flerårige energiafgrøder. Arealerne må ikke ompløjes eller nedvisnes før 1. februar i den planperiode, hvor rodfrugtvaskevandet er udbragt, og arealerne må ikke gødes med anden gødning eller afgræsses efter 1. september.

I perioden fra 1. oktober til 15. november må der udbringes grønsaft med maksimalt 20 kg kvælstof pr. hektar og 40 ton saft pr. hektar på etablerede græsarealer. Græsarealerne må ikke ompløjes før 1. februar.

Baggrunden for betingelsen om, at et græsareal til udbringning af rodfrugtvaskevand eller grønsaft skal være veletableret, er, at der skal være afgrøder på arealerne med en vis vækst i vinterperioden, der kan opsamle den tilførte kvælstof.

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen anvender i andre bestemmelser begrebet ”etableret” om det forhold, at en afgrøde er sået, uden at den nødvendigvis er vokset op. For at tydeliggøre, at græsarealerne, der efter § 9, stk. 6 og 7, kan modtage rodfrugtvaskevand og grønsaft, skal have opnået

en vis vækst og dermed være veletablerede, foreslår Landbrugsstyrelsen, at det præciseres i bestemmelserne, at der skal være tale om græsarealer udlagt senest i forbindelse med forårssåningen.

Rodfrugtvaskevand kan som alternativ til udbringning på græsarealer udbringes på arealer med efterafgrøder af græs uden kløver udlagt i foråret i vårafgrøder undtagen majs og arealer med flerårige energiafgrøder. Baggrunden for betingelsen om, at efterafgrøder af græs skal være uden kløver, er, at kløver fikserer kvælstof fra luften, og dermed øger kløver kvælstoftilførslen til jorden. Det er hensigten, at arealer, der modtager rodfrugtvaskevand i efteråret, ikke skal tilføres yderligere kvælstof. Efter Landbrugsstyrelsen vurdering bør forbuddet derfor ikke alene omfatte kløver men alle kvælstoffikserende afgrøder.

På denne baggrund foreslår Landbrugsstyrelsen, at ”kløver” ændres til ”kvælstoffikserende afgrøder” i § 9, stk. 6.

Efter Landbrugsstyrelsens vurdering vil de foreslåede præciseringer i § 9, stk. 6 og 7, ikke føre til væsentlige ændringer i praksis, men blot fastholde en eksisterende god praksis. Det hænger sammen med, at græsarealer, hvorpå der udbringes rodfrugtvaskevand eller grønsaft, efter Landbrugsstyrelsens vurdering i praksis allerede vil være veletablerede, bl.a. for at sikre, at arealet har en beskaffenhed med et veletableret rodnet, der kan bære udbringning i efterårs-/vinterperioden. Dertil kommer, at der er tale om relativt små mængder gødning fra et begrænset antal producenter. Forbuddet mod udbringning på alle kvælstoffikserende afgrøder vurderes ligeledes ikke at føre til væsentlige ændringer i praksis, da det eksisterende forbud mod udbringning på kløver i al væsentlighed efter Landbrugsstyrelsens vurdering har omfattet størstedelen af kvælstoffikserende arter i græs.

1.17. Anvendelse af klimanormalen for 1961-1990 ved automatisk forlængelse af lukkeperioden for flydende organisk gødning

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 1, fastsætter, at i perioden fra efter høst, dog senest 1. oktober, til før 1. februar må der som udgangspunkt ikke udbringes flydende organisk gødning.

Herfra gælder undtagelsen i § 9, stk. 10, den såkaldte regnvejrsmodel. Ved visse mængder nedbør forlænger regnvejrsmodellen automatisk udbringningsperioden for flydende organisk gødning indtil 15. oktober på arealer med etablerede, overvintrende fodergræsmarker samt arealer med vinterraps den følgende vinter. Udbringningsperioden forlænges på marker, der hovedsageligt er beliggende i kommuner, hvor der fra og med uge 30 og inden udgangen af uge 38 samlet set har været 30 pct. mere nedbør end klimanormalen 1961-1990 ifølge opgørelser fra DMI for samme periode, og hvor der fra og med uge 21 og inden udgangen af uge 38 samlet set har været mere nedbør end klimanormalen 1961-1990 ifølge opgørelser og definitioner fra DMI for samme periode.

Reglen giver dermed mulighed for udbringning af flydende husdyrgødning frem til 15. oktober i år, hvor vejret med meget nedbør, der også kan have forsinket høsten, har gjort det vanskeligere end normalt at blive færdig med udbringningen af flydende husdyrgødning.

Med ændringen af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen 1. august 2022 blev reglen fikseret til klimanormalen 1961-1990. Før 1. august 2022 henviste bekendtgørelsen alene til klimanormalen uden at fikserer den til en vis periode. Begrundelsen for at fikserer regnvejrsmodellen på klimanormalen 1961-1990 var, at DMI forventedes i starten af 2022 at offentliggøre en ny 30-årig klimanormal for perioden 1991-2020, der herefter ville skulle lægges til grund for administration af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens regnvejrsmodel. Det forventes, at den nye klimanormal vil vise øgede nedbørsmængder. Anvendelse af den nye klimanormal forventes derfor at indebære, at der skal

falde mere nedbør end efter klimanormalen for 1961-1990, før udbringningsperioden for flydende organisk gødning automatisk forlænges efter regnvejrsmodellen. Det blev derfor vurderet, at erhvervet har behov for tid til at tilpasse sig overgangen til den nye klimanormal, da visse jordbrugsvirksomheder vil have behov for at opbygge øget opbevaringskapacitet, når der i mindre omfang kan gødes med flydende organisk gødning i efteråret. Derfor blev det vurderet, at det er rimeligt, at den nye klimanormal først lægges til grund for regnvejrsmodellen med virkning fra den 1. august 2023. DMI har ikke opgjort den endelige klimanormal for perioden 1991-2020. På den baggrund fastholdes den nuværende formulering af bestemmelsen i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.

Landbrugsstyrelsen vil ophæve fikseringen af klimanormalen til perioden 1961-1990, når en ny klimanormal foreligger, i tide inden en ny bekendtgørelse træder i kraft. Det er således fortsat intentionen, at det skal være i særligt regnfulde år, reglen aktiveres, og at jordbrugsvirksomhederne i årene med normale udsving, uanset at disse generelt bliver med øgede regnmængder, skal løse udfordringerne med at udbringe flydende husdyrgødning ved at råde over ekstra opbevaringskapacitet.

Forlængelsen af den nuværende regel med som udgangspunkt ét år vil efter Landbrugsstyrelsens vurdering ikke føre til væsentlig virkning på miljøet.

1.18. Fastsættelse af startdato for forbud mod udbringning af fast organisk gødning i efteråret

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 15-19, indeholder lukkeperioderne for fast organisk gødning. Hovedreglen findes i § 9, stk. 15, der fastsætter, at der i perioden fra efter høst til før følgende tidspunkter ikke må udbringes fast organisk gødning bortset fra have- og parkaffald:

- 1) 1. november på lerjord (JB-nr. 7-9).
- 2) 1. december på lerjord og humusjord (JB-nr. 5, 6, 10 og 11).
- 3) 1. februar på sandjord (JB-nr. 1-4).

Efter ændringen af lukkeperioderne for fast organisk gødning i 2021 har der ikke i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen været fastsat en dato, efter hvilken det uanset høsttidspunktet ikke længere er tilladt at udbringe fast organisk gødning. Herved adskiller bestemmelsen sig fra bestemmelsen i § 9, stk. 1, der fastsætter lukkeperioden for flydende organisk gødning mv., og fra den tidligere bestemmelse om lukkeperioden for fast organisk gødning.

For at undgå at den manglende startdato for lukkeperioden for udbringning af fast organisk gødning i efteråret giver anledning til tvivl om, hvorvidt det er tilladt at udbringe fast organisk gødning på arealer, der ikke høstes, foreslår Landbrugsstyrelsen at fastsætte en dato, efter hvilken det uanset høsttidspunktet ikke længere er tilladt at udbringe fast organisk gødning. Arealer, der ikke høstes, hvor den nuværende bestemmelse kan give anledning til tvivl, vil som udgangspunkt være permanente græsarealer, hvor der ikke tages slæt, som er den måde, en græsmark høstes.

Landbrugsstyrelsen foreslår, at gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 15, justeres, ved at det indsættes i bestemmelsen, at lukkeperioden for fast organisk gødning senest starter den 1. september. Datoen den 1. september er valgt, da græs til overvintring ifølge dyrkningsvejledninger fra SEGES normalt ikke bør tildeles kvælstofgødning efter ca. 1. september.

Med forslaget fastsætter § 9, stk. 15, således, at der i perioden fra efter høst, dog senest 1. september, ikke må udbringes fast organisk gødning bortset fra have- og parkaffald:

- 1) 1. november på lerjord (JB-nr. 7-9).
- 2) 1. december på lerjord og humusjord (JB-nr. 5, 6, 10 og 11).

3) 1. februar på sandjord (JB-nr. 1-4).

Efter Landbrugsstyrelsens vurdering vil ændringen ikke give anledning til væsentlige ændringer i praksis. Det hænger sammen med, at ændringen får betydning for arealer med græs, hvor der ikke tages slæt, hvilket hovedsageligt vurderes at være græsarealer til afgræsning. Disse arealer vil efter Landbrugsstyrelsens vurdering som udgangspunkt ikke tildeles fast husdyrgødning. Landbrugsstyrelsen vurderer på denne baggrund, at forslaget ikke vil føre til væsentlige erhvervsøkonomiske eller miljømæssige konsekvenser.

1.19. Krav om nedbringning af kalket husdyrgødning

Ved udbringning af flydende husdyrgødning på arealer, der ligger inden for 20 m fra kategori 1-natur samt lobeliesøer og højmoser omfattet af kategori 2-natur, skal der anvendes en ammoniakreducerende teknik, jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 3, nr. 4. Det følger endvidere af § 10, stk. 3, at fast husdyrgødning ikke må udbringes på arealer med etablerede afgrøder til høst, der ligger inden for 20 m fra kategori 1-natur samt lobeliesøer og højmoser omfattet af kategori 2-natur, medmindre husdyrgødningen nedbringes inden 4 timer.

Kategori 1- og 2-natur er ammoniakfølsomme naturtyper. Bestemmelserne i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 3, nr. 4 og § 10, stk. 3, har til formål at imødegå, at ammoniakpåvirkninger fra udbragt husdyrgødning skader disse områder.

Fødevarestyrelsen kan ved forekomst af visse husdyrsygdomme anvise desinfektion af husdyrgødning med kalk. Med kalkningen øges husdyrgødningens pH til 12. Aarhus Universitet har på baggrund af et litteraturstudie og teoretiske modelberegninger vurderet, at tilsætning af kalk til pH 12 i gødningen altid vil medføre et forøget ammoniaktab i forbindelse med både lagring og udbringning. Universitetet har skønnet, at det ekstra ammoniaktab fra lagring og udbringning efter kalkning afhænger af gødningstype er mellem ca. 10 og ca. 40 pct. af gødningens indhold af ammoniumkvælstof.

Efter Landbrugsstyrelsens vurdering kan det derfor ikke afvises, at overholdelse af kravene i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 3, nr. 4 og § 10, stk. 3, ikke er tilstrækkeligt til at imødegå skadelige påvirkninger med ammoniak fra kalket husdyrgødning på områder med kategori 1- og 2-natur.

På denne baggrund foreslår Landbrugsstyrelsen, at der indsættes en ny bestemmelse som § 10, stk. 3, om, at husdyrgødning, der er kalket efter Fødevarestyrelsens anvisninger i forbindelse med husdyrsygdomme, skal nedbringes hurtigst muligt og inden 4 timer. Kravet om nedbringning vil efter Landbrugsstyrelsens vurdering imødegå de øgede ammoniakemissioner.

Som konsekvens af forslaget bliver de gældende bestemmelser i § 10, stk. 3-10, til § 10, stk. 4-11.

1.20. Justering af implementeringen af kvægundtagelsen

Det fremgår af Rådets direktiv 91/676/EØF om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget (nitratdirektivet), at det højst er tilladt at tildele 170 kg kvælstof fra husdyrgødning pr. hektar (det såkaldte harmonikrav). Samtidig fremgår det, at medlemsstaterne efter tilladelse fra EU-Kommissionen kan tillade, at der tildeles en større mængde husdyrgødning.

Danmark har siden 2002 haft en tilladelse, der løbende er fornyet, til at kvægbrug på visse betingelser kan tildele op til 230 kg kvælstof fra husdyrgødning pr. hektar. Den seneste tilladelse er meddelt af EU-

Kommissionen som gennemførelsesafgørelse (EU) 2020/1074 af 17. juli 2020 om indrømmelse af en undtagelse på anmodning fra Danmark i henhold til nitratudirektivet (kvægundtagelsen).

Kvægundtagelsen giver mulighed for, at et kvægbrug under visse betingelser kan dække en større andel af sit gødskningsbehov med husdyrgødning, end hvad der ellers følger af reglerne herom. Herved kan kvægbruget have et større dyrehold, end hvad der ellers ville have været muligt henset til størrelsen af kvægbrugets harmoniarealer, det vil sige de arealer, hvor organisk gødning, herunder husdyrgødning, må anvendes, og hvor organisk gødning under normale omstændigheder kan udbringes. Ca. 1.000 kvægbrug ansøger årligt om at kunne anvende den danske kvægundtagelse.

Kvægundtagelsen indeholder en række betingelser, der skal sikre, at den større tildeling af husdyrgødning ikke hindrer opfyldelsen af nitratudirektivets formål om at nedbringe og forebygge vandforurening forårsaget eller fremkaldt af nitrater, der stammer fra landbruget.

Kvægundtagelsen er implementeret i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 14, stk. 2-4, jf. bilag 2.

Det fremgår af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 14, stk. 2, 1. pkt., at en jordbrugsvirksomhed, som producerer husdyrgødning med mindst 300 kg kvælstof pr. planperiode, hvoraf mindst 2/3 er fra kvæg, efter ansøgning til Landbrugsstyrelsen kan få tilladelse til at tildele organisk gødning i mængder svarende til 230 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal pr. planperiode. Det fremgår videre af § 14, stk. 2, 2. pkt., at det tilsvarende gælder for en jordbrugsvirksomhed, hvor udbyttet fra hovedparten af dens harmoniarealer ifølge en skriftlig aftale skal afgives til og anvendes på en eller flere jordbrugsvirksomheder omfattet af 1. pkt.

Bilag 2, nr. 1, indeholder krav til jordbrugsvirksomhedens ansøgning om tilladelse til tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal.

Bilag 2, nr. 2, fastsætter, at Landbrugsstyrelsen skal meddele afslag på ansøgning om tilladelse til tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal i planperioden efter, at en jordbrugsvirksomhed er idømt en bøde for overtrædelse af betingelserne i bilag 2 eller for overtrædelse af § 12 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstoffreduserende tiltag.

Af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 14, stk. 4, fremgår det, at jordbrugsvirksomheder, der har fået tilladelse efter § 14, stk. 2, skal opfylde betingelserne i bilag 2, nr. 3-12.

Med den nuværende implementering af kvægundtagelsen, fastsætter bilag 2 generelle betingelser, der skal overholdes af de jordbrugsvirksomheder, der har fået en tilladelse. Bilag 2, nr. 3-8, indeholder de betingelser, der skal overholdes i den planperiode, hvor jordbrugsvirksomheden har fået tilladelse til at tildele op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning. Bilag 2, nr. 9-12, indeholder de betingelser, der skal overholdes i planperioden efter den planperiode, hvor jordbrugsvirksomheden har fået tilladelse til tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal.

Det er Landbrugsstyrelsens vurdering, at den gældende implementering af kvægundtagelsen kan give anledning til tvivl om, i hvilket omfang de ændringer af bilag 2, nr. 9-12, der måtte blive fastsat i planperioden efter den planperiode, hvor jordbrugsvirksomheden har fået tilladelse til tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal, får virkning for jordbrugsvirksomheden, eller om jordbrugsvirksomheden skal overholde betingelserne i bilag 2, som det så ud på tidspunktet for meddelelsen af tilladelsen.

Det vil derfor efter Landbrugsstyrelsens vurdering være hensigtsmæssigt at ændre implementeringen af kvægundtagelsen, så bilag 2, nr. 3-12, ikke er generelle betingelser, der gælder umiddelbart for jordbrugsvirksomheder, der har fået en tilladelse til at udbringe 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal, men i stedet bliver en oplystning af de vilkår, som Landbrugsstyrelsen skal fastsætte i en tilladelse.

Det er samtidig Landbrugsstyrelsens vurdering, at bilag 2, nr. 1 og 2, vedrørende ansøgning og afslag på ansøgning om tilladelse af ordensmæssige grunde bør indarbejdes i § 14 i stedet for at fremgå af et bilag. I forlængelse heraf er det Landbrugsstyrelsens vurdering, at bestemmelserne vedrørende kvægundtagelsen i § 14, stk. 2-4, og bilag 2, nr. 1 og 2, bør fastsættes i sin egen bestemmelse.

På denne baggrund foreslår Landbrugsstyrelsen, at de nuværende bestemmelser i § 14, stk. 2-4, og bilag 2, nr. 1 og 2, samles i en ny § 15. Der er tale om en omstrukturering af teksten, der ikke har nogen betydning for indholdet.

I bilag 2 foreslår Landbrugsstyrelsen, at "betingelser ændres til "vilkår" både i titlen på bilaget og i underoverskrifterne.

Herudover foreslår Landbrugsstyrelsen en række mindre præciseringer af bilag 2. For det første foreslår Landbrugsstyrelsen, at "frøblanding" i bilag 2, nr. 6, der bliver nr. 4, erstattes af "frøgræsblanding". I bilag 2, nr. 7, der bliver nr. 5, foreslår Landbrugsstyrelsen, at "udtagningssted" ændres til "prøveudtagningssted", og at det præciseres, at prøveudtagningsstedet skal være markeret på markkortet. I samme nummer foreslår Landbrugsstyrelsen, at sprogbrugen ensrettes med gødningsanvendelsesbekendtgørelsen i øvrigt, ved at ændre "har anvendt muligheden for at udbringe" til "har udnyttet tilladelsen til at tildele". I bilag 2, nr. 9, der bliver nr. 7, præciseres det, at de mangler ved plantedækket, som en jordbrugsvirksomhed kan orientere Landbrugsstyrelsen om, er mangler ved dækningsgraden af plantedækket.

Landbrugsstyrelsen er endvidere blevet opmærksom på, at forbuddet mod ompløjning af arealer med græs før 1. marts, alene gælder i planperioden, hvor jordbrugsvirksomheden har tilladelse til at tildele op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal, jf. bilag 2, nr. 8, der bliver nr. 6. Det skyldes, at bilag 2, nr. 11, der bliver nr. 9, alene fastsætter et pløjeforbud før 1. marts i den efterfølgende planperiode for så vidt angår arealer med græsudlæg, cikorieudlæg og græsefterafgrøder, der indgår i 80 pct.-plantedækkekravet.

Det foreslås, at det tilføjes i bilag 2, nr. 11, der bliver nr. 9, at arealer med græs, der indgår i 80 pct.-plantedækkekravet, tidligst må ompløjes den 1. marts i den efterfølgende planperiode. Samtidig foreslås det videreført, at arealer med græsudlæg, cikorieudlæg eller græsefterafgrøder, der indgår i 80 pct.-plantedækkekravet, tidligst må ompløjes eller nedvisnes den 1. marts i den efterfølgende planperiode.

Forslaget er af lovteknisk karakter og har ingen miljømæssige, økonomiske eller administrative konsekvenser.

1.21. Særregel for fastsættelse af fosforloftet for organisk gødning fra jordbrugsvirksomheder tilknyttet fælles biogasanlæg ophæves

Som hovedregel fastsættes den organiske gødnings fosforloft som et vægtet gennemsnit af fosforlofterne for den producerede mængde fosfor fra jordbrugsvirksomhedens egen husdyrproduktion, modtaget organisk gødning og modtaget bioaske, jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 16, stk. 1, nr. 1. Det vil sige, at jordbrugsvirksomhedens producerede gødning indgår i beregningen af den organiske

gødningens fosforloft, uanset om gødningen er forbrugt på jordbrugsvirksomheden eller afgivet f.eks. til en anden jordbrugsvirksomhed.

Fra hovedreglen i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 16, stk. 1, nr. 1, gælder den undtagelse i § 16, stk. 2, at for jordbrugsvirksomheder, som er tilknyttet et fælles biogasanlæg, fastsættes den organiske gødningens fosforloft for den organiske gødning, som afgives til biogasanlægget, og som ikke overstiger den producerede mængde fosfor fra jordbrugsvirksomhedens egen husdyrproduktion, udelukkende ud fra den producerede mængde fosfor fra jordbrugsvirksomhedens egen husdyrproduktion. Videre fremgår det af § 16, stk. 2, at den producerede mængde fosfor, som er afgivet til biogasanlægget, ikke indgår i fastsættelsen af jordbrugsvirksomhedens fosforloft for organisk gødning.

Særreglen, der i dag er fastsat i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 16, stk. 2, blev oprindeligt indsat i husdyrgødningsbekendtgørelsen i 2017, hvor den direkte fosforregulering blev introduceret ved fosforlofterne. Det fremgår af høringsnotatet fra 2017, at Miljøstyrelsen (der på daværende tidspunkt havde ressortansvaret for fosforreglerne) på baggrund af bemærkningerne ændrede beregningen af gennemsnitsloftet (den organiske gødningens fosforloft) for jordbrugsvirksomheder, der modtager afgasset husdyrgødning fra et biogasanlæg.

Bestemmelsen fik herefter sin nuværende formulering, hvorefter fosforloftet for den producerede husdyrgødning, som er afsat til et biogasanlæg, ikke skal indgå i beregningen af jordbrugsvirksomhedens gennemsnitsloft (den organiske gødningens fosforloft).

Bestemmelsen finder anvendelse for jordbrugsvirksomheder, uanset om de afgiver hele eller dele af den producerede husdyrgødning til biogasanlæg, og uanset i hvilket omfang der modtages afgasset biomasse retur fra biogasanlægget. For så vidt angår jordbrugsvirksomheder, som afgiver hele den producerede mængde husdyrgødning til biogasanlæg og udelukkende anvender afgasset biomasse, får særreglen den betydning, at den organiske gødningens fosforloft bliver sammenfaldende med fosforloftet for den afgassede biomasse modtaget fra biogasanlægget.

Landbrugsstyrelsen foreslår at ophæve særreglen i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 16, stk. 2.

Landbrugsstyrelsen har her lagt vægt på, at lofterne for de enkelte gødningstyper var fastsat i et spænd mellem 30 og 43 kg fosfor pr. hektar, da fosforlofterne blev introduceret i 2017. Med de nuværende fosforlofter er dette spænd reduceret til mellem 30 og 34 kg fosfor pr. hektar. Dermed har det mindre betydning, om fosforloftet for egenproduceret husdyrgødning afgivet til et fælles biogasanlæg indregnes eller ej i fastsættelsen af jordbrugsvirksomhedens fosforloft for organisk gødning.

Landbrugsstyrelsen har herudover lagt vægt på, at en jordbrugsvirksomhed ikke alene kan afgive sin produktion af husdyrgødning til fælles biogasanlæg, men også til andre jordbrugsvirksomheder og anlæg. Siden 2017 er både brændingsanlæg og fælles komposteringsanlæg kommet til som nye anlægstyper, hvortil en jordbrugsvirksomhed efter reglerne i gødskningsbekendtgørelsen kan afgive husdyrgødning med den virkning, at kvælstoffet og fosforen i husdyrgødningen kan fratrækkes i virksomhedens gødningsregnskab. Det er på denne baggrund uhensigtsmæssigt at videreføre en bestemmelse, der alene omfatter afgivelse af husdyrgødning til fælles biogasanlæg.

Endelig har Landbrugsstyrelsen lagt vægt på, at særreglen i § 16, stk. 2, bidrager til at øge kompleksiteten i fosforreguleringen.

Forslaget om at ophæve gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 16, stk. 2, indebærer, at den organiske gødning fosforloft for jordbrugsvirksomheder, der afgiver husdyrgødning til fælles biogasanlæg, skal fastsættes efter hovedreglen i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 16, stk. 1, nr. 1.

Jordbrugsvirksomheder, der leverer husdyrgødning med et højt fosforloft til biogasanlæg, og som modtager afgasset biomasse retur med et lavere fosforloft, vil med forslaget opnå et højere fosforloft for den organiske gødning. Jordbrugsvirksomheder, der leverer husdyrgødning med et fosforloft på 30 kg fosfor pr. hektar til biogasanlæg, og som modtager afgasset biomasse retur med et højere fosforloft, vil med forslaget opnå et lavere fosforloft for virksomhedens organiske gødning. De forskydninger, som forslaget indebærer, er efter Landbrugsstyrelsens vurdering ubetydelige, da fosforlofterne har nærmet sig hinanden.

Forslaget har derfor ikke væsentlige miljømæssige eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

1.22. Præcisering af fosforloft for andet end husdyrgødning fra kvæg, fjerkræ, kødædende pelsdyr eller svin

Fosforloftet for de forskellige gødningstyper fremgår af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 17, stk. 1, der bliver § 18, stk. 1. Fosforlofterne for husdyrgødning fra kvæg, svin, fjerkræ og kødædende pelsdyr fremgår af § 17, stk. 1, nr. 1-3, mens fosforlofterne for anden organisk gødning, vegetabilsk biomasse og bioaske fremgår af § 17, stk. 1, nr. 4.

Ordlyden af § 17, stk. 1, nr. 4, kan give anledning til tvivl om, hvorvidt også husdyrgødning fra andre typer af dyr end kvæg, svin, fjerkræ og kødædende pelsdyr er omfattet af dette nummer, idet der fejlagtigt står "anden organisk gødning end husdyrgødning" i stedet for "anden organisk gødning". Det er uhensigtsmæssigt, at der kan være uklarhed om, hvorvidt bestemmelsen i § 17, stk. 1, nr. 4, også fastsætter fosforloftet for eksempelvis får og geder.

Landbrugsstyrelsen er desuden blevet opmærksom på, at begrebet "vegetabilsk biomasse", der indgår i bestemmelsen i § 17, stk. 1, nr. 4, er for snævert i forhold til, at der også i gødning kan iblandes materiale af animalsk eller anden biologisk oprindelse f.eks. ved tilførsel af slagteriaffald eller tang til et biogasanlæg. Landbrugsstyrelsen vurderer, at "stoffer, produkter og materialer af biologisk oprindelse" er et bedre begreb, der dækker alle de typer af stoffer, produkter og materialer indeholdende kvælstof eller fosfor, der kan indgå i en gødning, og som ikke er kunstgødning.

På denne baggrund foreslås det, at bestemmelsen i § 17, stk. 1, nr. 4, affattes således, at den omfatter andre typer af husdyrgødning, end de der er nævnt i nr. 1-3, anden organisk gødning end husdyrgødning samt stoffer, produkter og materialer af biologisk oprindelse og bioaske.

Bestemmelsen i § 17, stk. 5, der bliver § 18, stk. 5, vedrørende fastsættelsen af fosforloftet for gødning fra gødningsleverandører, anvender også betegnelsen "vegetabilsk biomasse", der tilsvarende foreslås ændret til "stoffer, produkter og materialer af biologisk oprindelse".

Som konsekvens af forslaget ophæves definitionen af vegetabilsk biomasse i § 4, nr. 16.

1.23. Justering af det tilknyttede fosforloft for afgivet organisk gødning og bioaske

Jordbrugsvirksomheder, der afgiver organisk gødning eller bioaske til en anden jordbrugsvirksomhed eller en gødningsleverandør skal oplyse modtageren om den overtagne organiske gødning fosforloft, jf. § 18, stk. 1, og den modtagende jordbrugsvirksomhed skal anvende det oplyste fosforloft i

beregningerne af den modtagende virksomheds fosforloft, jf. § 17, stk. 4.

Som hovedregel skal den organiske gødnings fosforloft fra den forrige planperiode, tilknyttes afgivet gødning, jf. § 18, stk. 2, nr. 1 og 2. Jordbrugsvirksomheden kender dette fosforloft, og det vil i almindelighed være retvisende også for den indeværende planperiodes organiske fosforloft.

Hovedreglen er bl.a. fraveget for jordbrugsvirksomheder, der ikke i den foregående planperiode har været registreret i Register for Gødningsregnskab, jf. § 18, stk. 2, nr. 3. Det skyldes, at disse virksomheder ikke har et fosforloft fra den foregående planperiode og derfor ikke kan anvende dette. Disse virksomheder skal derfor oplyse et fosforloft, der ikke er mere end 1 kg fosfor pr. hektar højere end det beregnede fosforloft for den organiske gødning for den indeværende planperiode.

Jordbrugsvirksomheder, der var i Register for Gødningsregnskab i den foregående planperiode, men som hverken producerede eller modtog organisk gødning, vil på samme måde som nyregistrerede jordbrugsvirksomheder ikke have et retvisende fosforloft fra den foregående planperiode. Efter Landbrugsstyrelsens vurdering, bør disse virksomheder reguleres på samme måde som nyregistrerede jordbrugsvirksomheder.

På denne baggrund foreslår Landbrugsstyrelsen, at gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 18, stk. 2, nr. 3, suppleres med jordbrugsvirksomheder, som var i Register for Gødningsregnskab i den foregående planperiode, men som hverken producerede eller modtog organisk gødning.

1.24. Forenkling af bestemmelsen om jordprøver til hævelse af fosforloft ved lave fosfortal

Efter bekendtgørelsens § 19, stk. 1, kan jordbrugsvirksomhedens fosforloft (Pt) hæves, når jordbrugsvirksomhedens gennemsnitlige fosfortal er under 4,0.

Bestemmelsens stk. 2 fastsætter, at jordbrugsvirksomhedens gennemsnitlige fosfortal er det vægtede gennemsnit af markernes gennemsnitlige fosfortal baseret på samtlige af jordbrugsvirksomhedens jordprøver fra den seneste prøvetagning på markerne, som er taget senest 1. februar i den planperiode, hvor fosforloftet ønskes hævet, jf. dog stk. 3.

Efter stk. 3 kan jordbrugsvirksomheden vælge at anvende jordprøver, der er taget efter 1. februar i den planperiode, hvor fosforloftet ønskes hævet, og frem til 31. marts i den efterfølgende planperiode. Den 31. marts er den dato, hvor gødningsregnskabet skal indberettes efter reglerne i gødskningsbekendtgørelsen.

Muligheden i stk. 3 for at anvende jordprøver taget frem til 31. marts i den efterfølgende planperiode kom ind i bekendtgørelsen i 2019. Det blev gjort frivilligt for jordbrugsvirksomheder at anvende jordprøver, der er taget på så sent et tidspunkt, fordi jordbrugsvirksomheden ikke har haft mulighed for at tage højde for den situation, at fosfortallet var højere end forventet, og at der dermed var behov for et større harmoniareal for at overholde det gennemsnitlige fosforloft.

Det er Landbrugsstyrelsens vurdering, at reguleringen er unødvendig kompleks, og at det vil være en forenkling af reguleringen, hvis det gennemsnitlige fosfortal blev baseret på jordprøver taget frem til 31. marts i den efterfølgende planperiode. Det vurderes, at risikoen for at en jordbrugsvirksomhed herved får et højere fosfortal og dermed et større behov for harmoniareal, er begrænset. Jordbrugsvirksomheder kan i øvrigt imødegå denne risiko ved ikke at udtage jordprøver i denne periode.

Landbrugsstyrelsens foreslår på denne baggrund, at datoen i stk. 2 ændres til 31. marts i planperioden efter den planperiode, hvor fosforloftet hæves på grund af lave fosfortal, og at stk. 3 ophæves.

Som konsekvens af forslaget bliver stk. 4-6 til stk. 3-5.

1.25. Præcisering af mulighed for at tildele fosfor fra kunstgødning og bioaske for seks planperioder i skove

Det følger af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 20, stk. 4, at en jordbrugsvirksomhed i visse situationer kan fratække fosfor fra kunstgødning og bioaske, der er tildelt på arealer, som ikke medregnes som harmoniarealer, i virksomhedens forbrug af fosfor.

For så vidt angår tildeling af fosfor i skove er det som noget særligt muligt at tildele fosfor fra kunstgødning og bioaske for seks planperioder samtidig. Denne mulighed fremgår af bekendtgørelsens § 20, stk. 4, nr. 3. Hvad der i bestemmelsen forstås ved arealer i skove, er i bestemmelsen afgrænset som ”det dyrkede skovareal, som er omfattet af definitionen af afgrødekode 581-588, 591-594 eller 602-605 i planperioden og i de forudgående planperioder, hvor fradragsmuligheden ikke er benyttet”.

Jordbrugsvirksomhedens gødningsplanlægning og gødningsregnskab i medfør af gødskningsbekendtgørelsen er Landbrugsstyrelsens administrationsgrundlag for bestemmelsen i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 20, stk. 4, nr. 3. Det følger af gødskningsbekendtgørelsens § 11, stk. 1 og 2, at jordbrugsvirksomheder skal indberette en gødningsplanlægning, der bl.a. skal indeholde et markkort, der viser virksomhedens samlede landbrugsareal. Det fremgår af § 11, stk. 3, at det samlede landbrugsareal opgøres som virksomhedens arealer med et gødningsbehov samt udyrkede og udtagne arealer. På dette kort har virksomheden også indtegnet sine skovarealer, og det er indtegningerne på dette kort, Landbrugsstyrelsen lægger til grund i sin administration.

Ved Landbrugsstyrelsens kontrol af, om jordbrugsvirksomheden har overholdt sit fosforarealkrav, vil Landbrugsstyrelsen således – afhængigt af hvor meget bioaske virksomheden har udbragt – skulle gennemgå jordbrugsvirksomhedens gødningsregnskab og gødningsplaner for den planperiode, hvor bioasken udbringes, og for de fem forudgående planperioder for at sikre, at der ikke er udbragt mere fosfor, end der tilsammen kunne være udbragt i de pågældende planperioder.

Efter Landbrugsstyrelsens vurdering kan det med fordel præciseres i bestemmelsen, at jordbrugsvirksomhedens gødningsplanlægning udgør administrationsgrundlaget.

Landbrugsstyrelsen foreslår på denne baggrund, at det præciseres i bestemmelsen i § 20, stk. 4, nr. 3, at bestemmelsen omfatter det dyrkede skovareal, der ifølge den gødningsplanlægning, som jordbrugsvirksomheden har indberettet i medfør af reglerne i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning, er omfattet af definitionen af afgrødekode 581-588, 591-594 eller 602-605. Der er tale om en præcisering, der ikke ændrer bestemmelsens indhold.

1.26. Ophævelse af bestemmelse om tilsynskompetence

Det fremgår af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 22, stk. 1, at for tilsyn, håndhævelse m.v. gælder kapitel 5 i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Bestemmelsen i § 22, stk. 1, er efter Landbrugsstyrelsens vurdering vejledende, da den oplyser om, hvad der allerede følger af husdyrbrugloven. En bekendtgørelse skal indeholde retligt normerende bestemmelser og ikke vejledende tekst.

Af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 22, stk. 2, fremgår det, at Landbrugsstyrelsen udfører tilsynet med, at reglerne i § 10, stk. 10, og kapitel 3 overholdes. Gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 10, stk. 10, er forbudt mod gødskning i 2 meter bræmmen langs vandløb. Gødningsanvendelsesbekendtgørelsens kapitel 3 indeholder reglerne om begrænsninger for tildeling af kvælstof og fosfor i form af lofter for den højst tilladelige mængde gødning.

Husdyrbruglovens generelle bestemmelse om kompetencefordeling på tilsynsområdet findes i § 44 i lovens kapitel 5. Husdyrbruglovens § 44, stk. 1, fastsætter, at kommunalbestyrelsen har tilsynskompetencen. Som en undtagelse hertil fremgår det af § 44, stk. 2, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fører tilsyn med overholdelse af de regler, der er fastsat med hjemmel i § 5 a, for så vidt angår lofter for den højst tilladelige mængde udbragt kvælstof og fosfor pr. hektar fra gødning.

Det følger således direkte af husdyrbruglovens § 44, stk. 2, at Landbrugsstyrelsen fører tilsyn med overholdelsen af reglerne i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens kapitel 3.

Af husdyrbruglovens § 45 fremgår det, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan bestemme, at tilsynet i visse tilfælde skal udføres af andre myndigheder. Bemyndigelsen i lovens § 45 er udnyttet til at delegere kompetencen til at føre tilsyn med overholdelsen af forbuddet mod gødskning i 2 meter bræmmen til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri. Delegationen fremgår af delegationsbrev og vil ved førstkommende lejlighed blive overført til Landbrugsstyrelsens delegationsbekendtgørelse. Bestemmelsen i § 22, stk. 2, gengiver således alene, hvad der allerede følger af husdyrbrugloven og delegationsbrev. Bestemmelsen er således af vejledende karakter.

Da både § 22, stk. 1 og 2, er af vejledende karakter, foreslås det, at bestemmelsen ophæves. Ophævelsen af § 22 er af ordensmæssig karakter og ændrer ikke ved den gældende kompetencetildeling til Landbrugsstyrelsen, da den følger af husdyrbrugloven og delegationsbrev.

1.27. Ophævelse af kapitel 5 vedr. delegation af opgaver og beføjelser til Miljøstyrelsen

Af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens kapitel 5, §§ 23-26, fremgår bestemmelserne om delegation af opgaver og beføjelser til Miljøstyrelsen.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri har således delegeret dele af ministerens kompetence efter lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. til Miljøstyrelsen, der bl.a. således udarbejder vejledning i relation til de regler, som kommunerne fører tilsyn med, og foretager faglige afklaringer mv.

Ressortansvaret for at fastsætte regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen er den 1. august 2022 flyttet fra Ministeriet for fødevarer, landbrug og fiskeri til Landbrugsstyrelsen. Det betyder, at det formelt er Landbrugsstyrelsen, der vil underskrive og udstede en ny bekendtgørelse, når der er ændringer mv. Idet det dermed ikke længere vil være ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, der formelt underskriver og udsteder gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, kan delegationen af opgaver og beføjelser fra ministeren til Miljøstyrelsen ikke længere ske ved bestemmelser i bekendtgørelsen, da en styrelse ikke kan delegere til en anden styrelse. På denne baggrund foreslås kapitel 5 om delegation af opgaver og beføjelser til Miljøstyrelsen ophævet.

Der er behov for, at delegationen af opgaverne fra ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri delegeres ved udstedelse af en bekendtgørelse herom eller lignende fra Ministeriet for fødevarer, landbrug og

fiskeri. Dette vil ske til den 1. august 2023 i en selvstændig proces med henblik på at træde i kraft samtidig med ikrafttræden af en ny gødningsanvendelsesbekendtgørelse.

1.28. Indarbejdelse af gebyr for tilladelse til tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning og ophævelse af gebyrbekendtgørelsen

Det fremgår af § 1 i bekendtgørelse om betaling af gebyr ved tilladelse til anvendelse af kvægundtagelsen (kvæggebyrbekendtgørelsen), at jordbrugsvirksomheder, der har fået tilladelse til at tildele op til 230 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal pr. planperiode i henhold til bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning, skal betale et gebyr på 1.600 kr. Gebyret dækker Landbrugsstyrelsens omkostninger i forbindelse med administration og tilsyn med overholdelse af betingelserne i bilag 2 i bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning.

Af bekendtgørelsens § 2 fremgår det, at gebyret forfalder ved påkrav, og at betaling skal ske senest 30 dage efter fakturaens dato.

Gebyret er fastsat med hjemmel i husdyrbruglovens § 72, stk. 1, hvorefter ministeren kan fastsætte regler om gebyrer til hel eller delvis dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og tilsyn i forbindelse med loven. Reglerne om gebyrer kan omfatte omkostninger ved administration og tilsyn med tilladelse til at anvende mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar.

Bemyndigelsen i husdyrbruglovens § 72, stk. 1, er udnyttet til at fastsætte regler om gebyr for tilladelse til at tildele op til 230 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal pr. planperiode i en selvstændig bekendtgørelse, fordi Landbrugsstyrelsen har haft kompetencen til at udstede regler om gebyret, mens Fødevareministeriets departement tidligere har haft kompetencen til at fastsætte regler om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning. Med virkning fra den 1. august 2023 er kompetencen til at fastsætte regler om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning delegeret til Landbrugsstyrelsen.

Samlingen af kompetencen til at fastsætte regler om gødningsanvendelse og regler om gebyr for tilladelse til at tildele op til 230 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal pr. planperiode gør det muligt at indarbejde kvæggebyrbekendtgørelsens bestemmelser om opkrævning af gebyr i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.

Landbrugsstyrelsen foreslår på denne baggrund, at der som ny § 24 i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen fastsættes, at jordbrugsvirksomheder, der har fået tilladelse efter § 15 til at tildele op til 230 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal pr. planperiode, skal betale et gebyr på 1.600 kr. til dækning af Landbrugsstyrelsens omkostninger i forbindelse med administration og tilsyn med overholdelse af vilkår fastsat i medfør af § 15, stk. 6, jf. bilag 2, nr. 3-10. Videre foreslås det, at der som stk. 2 fastsættes, at gebyret forfalder ved påkrav, og betaling skal ske senest 30 dage efter fakturaens dato.

Gebyret vil som hidtil blive fastsat i overensstemmelse med Budgetvejledning 2021. Det fremgår af dennes afsnit 2.3.1 "Fastsættelse af taksten for gebyrer årligt", at taksten for gebyrer mv., der ikke har skattemæssig karakter, administrativt skal fastsættes således, at der tilstræbes fuld dækning for de omkostninger, der er forbundet med det pågældende gebyrbelagte område, samt at væsentlige ubalancer mellem indtægter og omkostninger på det enkelte gebyrbelagte område skal tilstræbes udlignet over en periode på maksimalt fire år, fra og med det år hvori ubalancen opstår.

Den foreslåede bestemmelse i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 24 svarer til kvægebyrbekendtgørelsens §§ 1 og 2, der som konsekvens heraf foreslås ophævet.

1.29. Opdatering af EU-noten med henvisning til slamdirektivet og IE-direktivet

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsens EU-note henviser til en række direktiver, som bekendtgørelsen bidrager til implementeringen af.

Den gældende EU-note henviser ikke til rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden, i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg (slamdirektivet). Slamdirektivet har til formål at regulere og sikre kontrolleret anvendelse af spildevandsslam til jordbrugsformål uden skadelige virkninger på jord, planter, dyr og mennesker.

Efter slamdirektivets artikel 8, skal anvendelsen af slam foregå på en sådan måde, at der tages hensyn til planternes behov for næringsstoffer, og således at kvaliteten af jord, overfladevand og grundvand ikke lider skade.

Slamdirektivets artikel 8 er for så vidt angår kvælstof og fosfor implementeret i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens §§ 14 og 15 vedrørende det organiske kvælstofarealkrav og fosforarealkravet. Bestemmelserne indeholder begrænsninger i tilførslen af kvælstof og fosfor fra organisk gødning, som også omfatter spildevandsslam.

Slamdirektivet er i øvrigt implementeret i Miljøstyrelsens bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål og i Landbrugsstyrelsens bekendtgørelse om tilsyn med spildevandsslam m.m. til jordbrugsformål.

Landbrugsstyrelsen foreslår, at gødningsanvendelsesbekendtgørelsens EU-note suppleres med en henvisning til slamdirektivet. Der er tale om en ordensmæssig ændring, der ikke ændrer ved den eksisterende gennemførelse af slamdirektivet i dansk ret.

Den gældende EU-note henviser heller ikke til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) (IE-direktivet).

Det følger af IE-direktivet, at forurenende virksomheder omfattet af direktivet skal begrænse forureningen, så det svarer til, hvad der kan opnås ved anvendelse af bedste tilgængelig teknik, BAT (Best Available Techniques). Dette kommer til udtryk i IE-direktivets art. 14, stk. 3, hvorefter BAT-konklusionerne skal lægges til grund ved fastsættelsen af godkendelsesvilkårene for en IE-virksomhed.

EU-Kommissionen har den 21. februar 2017 offentliggjort BAT-konklusioner for så vidt angår intensivt opdræt af fjerkræ eller svin omfattet af IE-direktivet (IE-husdyrbrug), jf. direktivets artikel 10. BAT-konklusionerne indeholder grænseværdier for udledning samt teknikker, procedurer og retningslinjer med henblik på at varetage miljøbeskyttelsesformål. BAT-konklusionerne omhandler overordnet set emnerne miljøledelse og godt landmandskab samt teknikker inden for ernæringsmæssig styring, effektiv energiudnyttelse, støj-, støv- og lugtemissioner, emissioner fra henholdsvis opbevaring, forarbejdning og udbringning af husdyrgødning, emissionsmonitoring og ammoniakemission fra staldanlæg.

Med virkning fra den 1. august 2017 er reguleringen af husdyrbrugs anlæg og arealer skilt ad, således at tilladelser og godkendelser af husdyrbrug alene vedrører husdyrbrugets anlæg (stald og lager), mens udbringningsarealerne reguleres af generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen. BAT-

konklusionerne 20-22, der stiller krav til reguleringen af udbringningsarealerne, er således implementeret i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen. Eksempelvis er gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 7, stk. 1, vedrørende anvendelse af en ammoniakreducerende teknik ved udbringning af flydende husdyrgødning på visse arealer og bekendtgørelsen § 10, stk. 4, om nedbringning af husdyrgødning på arealer uden etablerede afgrøder til høst implementering af BAT-konklusioner.

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen udgør således en implementering af IE-direktivets art. 14, stk. 3, for så vidt angår de BAT-konklusioner vedrørende udbringning af husdyrgødning, der er implementeret som generelle bestemmelser i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.

På denne baggrund foreslår Landbrugsstyrelsen, at gødningsanvendelsesbekendtgørelsens EU-note suppleres med en henvisning til IE-direktivet. Der er tale om en ordensmæssig ændring, der ikke ændrer ved den eksisterende gennemførelse af IE-direktiv i dansk ret.

2. Miljømæssige konsekvenser

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen udgør en plan eller et program efter miljøvurderingsloven. Landbrugsstyrelsen har vurderet, at der skal gennemføres en vurdering (screening) efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, af, om de mindre ændringer, der foreslås gennemført i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, kan få væsentlig indvirkning på miljøet, således at der skal gennemføres en miljøvurdering.

Landbrugsstyrelsen har således gennemført en screening i overensstemmelse med miljøvurderingslovens § 10. De foreslåede ændringer i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen vil efter Landbrugsstyrelsens vurdering ikke få væsentlig indvirkning på miljøet. Udkast til screeningsafgørelse sendes i høring hos de berørte myndigheder samtidig med den offentlige høring af bekendtgørelsen. Den endelige screeningsafgørelse vil blive offentliggjort på høringsportalen.dk sammen med høringsnotat mv.

De overordnede miljømæssige konsekvenser af de foreslåede ændringer af bekendtgørelsen, der efter ministeriets vurdering skal underlægges en screening, er kort beskrevet neden for.

Definitionen af bundfald ophæves og justering af definition af fast og flydende husdyrgødning

Med forslaget om at ophæve den særskilte definition af bundfald og justere de nuværende definitioner af fast og flydende husdyrgødning i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, omfattes bundfald af definitionen af fast husdyrgødning.

Bundfald er sedimenteret husdyrgødning i beholdere med flydende husdyrgødning, som ikke længere kan omrøres, og bundfald opstår især i staldsystemer med produktion af gylle, hvor sand er anvendt som strøelse i sengebåse. Herved blandes gylle med sand, der sedimenterer i gyllebeholderen, hvilket kan gøre det fysisk umuligt at omrøre gyllen og få den igennem en slangebom eller en nedfælder ved udbringning.

Med ændringen følger bundfald ikke længere udbringningsperioden for flydende husdyrgødning, men omfattes af de generelt længere udbringningsperioder for fast organisk gødning, forudsat at gødningens karakteristika følger den foreslåede definition af fast gødning.

Fast organisk gødning udbringes ofte på arealer uden etablerede afgrøder til høst, hvor der således er krav til nedbringning. Dermed begrænses ammoniakemissionen herfra. Fast gødning, der udbringes på

voksende afgrøder, nedbringes ikke, og der er derfor en potentielt øget ammoniakemission fra denne praksis. Da bundfald for en stor del består af sand, vurderes ammoniakemissionen i en sådan situation dog begrænset. Sand i sengebåse anvendes på kvægbrug, som generelt har meget græs i sædskiftet, hvorfor noget bundfald kan tænkes udbragt på græsarealer. Det er dog Landbrugsstyrelsens vurdering, at det er et meget begrænset antal husdyrbrug, der er indrettet med sand i sengebåse, og flertallet af disse forventes at omrøre sandet i gyllebeholderen, således at det kan udbringes som flydende husdyrgødning. De foreslåede justeringer forventes derfor ikke at føre til ændringer i praksis, og ændringen af bekendtgørelsen vurderes derfor ikke at føre til væsentlig indvirkning på miljøet.

Justering af bestemmelse om græs omfattet af krav om anvendelse af ammoniakreducerende teknik

Med udvidelsen af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens krav om anvendelse af en ammoniakreducerende teknik ved udbringning af flydende husdyrgødning på arealer med fodergræs og på arealer med frøgræs på kontrakt med frøavlsfirma til at omfatte alle græsarealer, bortset fra fodergræsmarker på økologisk autoriserede bedrifter i perioden 1. februar til 1. maj, opnås der potentielt en større ammoniakreducerende effekt.

De græsmarker, der fremadrettet omfattes, er f.eks. permanente og flerårige græsmarker, der ikke anvendes til foder eller frøproduktion. Disse vil dog i praksis oftest afgræsses, og udbringning af flydende husdyrgødning hertil vurderes begrænset. Det kan også være græsmarker, der anvendes til græsproduktion til udvinding af protein eller energiformål, og disse arealer må forventes at modtage flydende husdyrgødning. Græsproduktion til udvinding af protein eller energiformål er dog nyere produktionsformer, som endnu vurderes at være begrænset i omfang.

Efter Landbrugsstyrelsens vurdering er der på nuværende tidspunkt samlet set ikke tale om, at væsentlige nye græsarealer, hvor der udbringes flydende husdyrgødning, omfattes af kravet om anvendelse af en ammoniakreducerende teknik ved udbringning. Forslaget vurderes derfor ikke at føre til væsentlig indvirkning på miljøet.

Kvalificering af kravet om tilsætning af ureasehæmmer

Med forslaget om at opfyldelse af kravet i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 8, stk. 1, ved tilsætning af ureasehæmmer kun kan ske ved brug af en CE-mærket ureasehæmmer, opnås der en højere grad af sikkerhed for, at der tilsættes den rette mængde til at opnå tilstrækkelig effekt.

Kunstgødning, som indeholder ureabaserede kvælstofforbindelser (amidkvælstof) uden ureasehæmmer, har en betydeligt højere fordampning af ammoniak til luften end andre kvælstofgødninger. Ved brug af ureasehæmmer sinkes omdannelsen fra urea til ammonium, således at gødningen når at trænge ned i jorden, inden den omdannes til ammonium. Herved begrænses tabet af ammoniak til luften.

I de gældende regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen er der ikke fastsat entydige krav til, hvilken mængde ureasehæmmer, der skal tilsættes gødningen, idet det fremgår, at tilsætningen af ureasehæmmer skal ske efter producentens anbefalinger. Forslaget om, at kravet kun kan opfyldes ved brug af en CE-mærket ureasehæmmer, indebærer, at produktet er mærket fyldestgørende til, at landbruger kan anvende produktet på en måde, der sikrer effekten.

Forslaget vurderes at gøre det mere klart, hvilken mængde ureasehæmmer der skal tilsættes kunstgødningen (eller i forvejen være tilsat af gødningsproducenten), så der opnås bedre sikkerhed for, at der anvendes rette niveau til opnåelse af tilstrækkelig effekt. Det af producenten i dag anbefalede vurderes at svare til de krav til koncentrationen af tilsat ureasehæmmer, der gælder for CE-mærkede urea-gødninger, og som skal fremgå om blandingsforhold ved brug af CE-mærket ureasehæmmer. De

foreslåede ændringer forventes derfor ikke at føre til ændringer i praksis, og ændringen af bekendtgørelsen vurderes derfor ikke at føre til væsentlig indvirkning på miljøet.

Krav om nedbringning af kalket husdyrgødning

Forslaget om, at fast husdyrgødning, der er desinficeret med kalk efter anvisning af Fødevarestyrelsen efter forekomst af husdyrsygdomme, skal nedbringes hurtigst muligt og inden 4 timer, imødegår udledningen af ammoniak.

Desinfektion ved kalkning øger husdyrgødningens pH, og dermed øges ammoniakemissionen fra gødningen, bl.a. i forbindelse med udbringning af gødningen på marken.

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsens krav om, at bl.a. fast husdyrgødning ikke må udbringes på arealer med etablerede afgrøder til høst, der ligger inden for 20 m fra kategori 1-natur samt lobeliesøer og højmoser omfattet af kategori 2-natur, medmindre husdyrgødningen nedbringes inden 4 timer, beskytter områder med kategori 1- og 2-natur. Kategori 1- og 2-natur er ammoniakfølsomme naturtyper.

Aarhus Universitet har på baggrund af et litteraturstudie og teoretiske modelberegninger vurderet, at tilsætning af kalk til pH 12 i gødningen altid vil medføre et forøget ammoniaktab i forbindelse med både lagring og udbringning². Universitetet har skønnet, at det ekstra ammoniaktab fra lagring og udbringning efter kalkning afhængig af gødningstype er mellem ca. 10 og ca. 40 pct. af gødningens indhold af ammoniumkvælstof, hvilket Landbrugsstyrelsen vurderer som en væsentlig forøgelse.

Ved nedbringning indarbejdes husdyrgødningen i jorden på en måde, hvor husdyrgødningen blandes helt med jord eller vendes ned under jordoverfladen. Derved reduceres ammoniakfordampningen fra den udbragte husdyrgødning væsentligt. Kravet om nedbringning af fast kalket husdyrgødning vil efter Landbrugsstyrelsens vurdering imødegå de øgede ammoniakemissioner. Dermed vil ændringen imødegå en potentiel negativ indvirkning på miljøet i de situationer, hvor fast husdyrgødning, der er kalket, udbringes. Der er tale om få situationer på landsplan, og antagelig vil man i praksis søge at desinficere på anden vis end ved kalkning, idet tilsætning af kalk til husdyrgødning ødelægger gødningsværdien. I øvrigt er det vurderet, at det i forvejen i almindelighed vil være praksis, at gødningen nedbringes. Ændringen vurderes ikke at føre til væsentlig positiv indvirkning på miljøet.

Fosforloftet for organisk gødning fra jordbrugsvirksomheder tilknyttet fælles biogasanlæg

Forslaget om at ophæve særreglen for fastsættelse af fosforloftet for organisk gødning for jordbrugsvirksomheder, der er tilknyttet biogasanlæg, indebærer, at den organiske gødnings fosforloft for jordbrugsvirksomheder, der afgiver husdyrgødning til fælles biogasanlæg, skal fastsættes efter hovedreglen i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen. Dermed skal også fosforloftet for den producerede husdyrgødning, som afsættes til et biogasanlæg, indgå i beregningen af jordbrugsvirksomhedens gennemsnitsloft (den organiske gødnings fosforloft).

For jordbrugsvirksomheder, som afgiver hele den producerede mængde husdyrgødning til biogasanlæg og udelukkende anvender afgasset biomasse, får særreglen den betydning, at den organiske gødnings fosforloft bliver sammenfaldende med fosforloftet for den afgassede biomasse modtaget fra biogasanlægget.

Idet fosforlofterne for de enkelte gødningstyper har nærmet sig hinanden og nu er fastsat i et begrænset spænd mellem 30 og 34 kg fosfor pr. hektar, har det mindre betydning, om fosforloftet for

² Aarhus Universitet, 2021. Udnyttelse af kvælstof i husdyrgødning som følge af kalkning til pH 12.

Rådgivningsnotat fra DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, AU, 7. maj 2021

egenproduceret husdyrgødning afgivet til et fælles biogasanlæg indregnes eller ej i fastsættelsen af jordbrugsvirksomhedens fosforloft for organisk gødning.

Ændringen betyder, at jordbrugsvirksomheder, der leverer husdyrgødning med et højt fosforloft til biogasanlæg og som modtager afgasset biomasse retur med et lavere fosforloft, med forslaget vil opnå et lidt højere fosforloft for den organiske gødning. Jordbrugsvirksomheder, der leverer husdyrgødning med et fosforloft på 30 kg fosfor pr. hektar til biogasanlæg og modtager afgasset biomasse retur med et højere fosforloft, vil med forslaget opnå et lidt lavere fosforloft for virksomhedens organiske gødning. Da fosforlofterne netop har nærmet sig hinanden, vil de forskydninger i fastsættelsen af den organiske gødnings fosforloft, som forslaget indebærer, efter Landbrugsstyrelsens vurdering være ubetydelige. Forslaget vurderes derfor ikke at have væsentlig indvirkning på miljøet.

3. Administrative og erhvervsøkonomiske konsekvenser

3.1. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Udkast til ændring af bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning har været sendt i præhøring i Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR).

OBR har følgende bemærkninger om de administrative konsekvenser for erhvervslivet af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen:

”OBR takker for tilsend af materiale og korrespondance med Landbrugsstyrelsen. Her fremgår det, at der er administrative konsekvenser for erhvervslivet. Dette er i forhold til, at der bliver tilføjet yderligere oplysninger, der skal angives ved registrering af forskningsforsøg, der fraviger bekendtgørelsen regler. Som noget nyt skal også oplyses forskningsforsøgets navn og hvilke regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, der fraviges med forskningsforsøget. Dette har Landbrugsstyrelsen estimeret maks. vil tage 10 min. ekstra pr. registrering. For hvert forskningsforsøg, hvor bekendtgørelsens regler fraviges, registrerer virksomheden oplysningerne én gang inden forsøget påbegyndes og i 2021 og 2022 var der tilsammen 15 forsøg i alt.

På baggrund af ovenstående vurderer OBR, at de samlede administrative konsekvenser for erhvervslivet er under 4 mio., hvorfor de ikke kvantificeres nærmere.”

3.2. Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ingen væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

3.3. Principper for agil erhvervsrettet regulering

Landbrugsstyrelsen har vurderet, at principperne for agil erhvervsrettet regulering ikke er relevante for de konkrete ændringer i bekendtgørelsesudkastene. OBR har ingen bemærkninger hertil.

4. Forholdet til EU-retten

4.1. Overholdelse af regeringens fem faste principper for implementering af EU-regulering

Hovedparten af nitratdirektivets krav til tildeling af gødning er i dansk ret gennemført i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen. Det gælder bl.a. nitratdirektivets grænse for tildeling af kvælstof fra husdyrgødning på 170 kg pr. hektar og den tilknyttede såkaldte kvægundtagelse, der på visse

betingelser giver danske jordbrugsvirksomheder med kvæg mulighed for at udbringe op til 230 kg kvælstof fra husdyrgødning pr. hektar.

Kvægundtagelsen indeholder en række betingelser, der skal sikre, at den større tildeling af husdyrgødning ikke hindrer opfyldelsen af nitratdirektivets formål om at nedbringe og forebygge vandforurening forårsaget eller fremkaldt af nitrater, der stammer fra landbruget. Det foreslås, at kvægundtagelsens betingelser fremover ikke skal implementeres som generelle krav, men som vilkår Landbrugsstyrelsen skal fastsætte i tilladelser til at tildele op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal. Herved imødegås uklarhed om, hvilke betingelser en jordbrugsvirksomhed skal overholde, ved ændringer af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens bilag 2 efter meddelelsen af tilladelsen.

Samtidig foreslås det af ordensmæssige hensyn, at muligheden for at få en tilladelse til at tildele op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal udskilles af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 14 og får sin egen bestemmelse i § 15.

Som en indholdsmæssig justering med henblik på en korrekt implementering af kvægundtagelsen foreslås det i bilag 2, nr. 11, der bliver nr. 9, at arealer med græs tidligst må ompløjes den 1. marts i den efterfølgende planperiode. Samtidig foreslås det videreført, at arealer med græsudlæg, cikorieudlæg eller græsefterafgrøder tidligst må ompløjes eller nedvisnes den 1. marts i den efterfølgende planperiode.

For en gennemgang af de foreslåede ændringer i bekendtgørelsen, der udover ændringerne i implementeringen af kvægundtagelsen har betydning for nitratdirektivet, henvises i øvrigt til afsnit 4.2. nedenfor.

Indtil 2017 indgik miljøpåvirkningerne fra tildeling af husdyrgødning i kommunernes vurderinger i forbindelse med meddelelse af tilladelser og godkendelser af husdyrbrug. Reglerne om tilladelser og godkendelser af husdyrbrug implementerer VVM-direktivets bilagspunkt om anlæg til intensiv husdyravl. I 2017 blev reguleringen i husdyrbrugloven og husdyrgødningsbekendtgørelsen af udbringning af husdyrgødning omlagt til at følge af generelle regler. I den forbindelse foretog Miljø- og Fødevarerministeriet en vurdering af reglerne egnethed til at afløse konkrete vurderinger efter VVM-direktivet og habitatdirektivet som såkaldte afskæringskriterier eller tærskelværdier. Der er redegjort for disse vurderinger i forarbejderne til ændringen af husdyrbrugloven fra 2017, som også udgør en habitatvurdering, ligesom der efterfølgende er gennemført miljøkonsekvensvurderinger i forbindelse med udmøntning i bekendtgørelse.

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen indeholder herefter bl.a.

- en regulering af kvælstof og fosfor, der begrænser mængden af udbragt husdyrgødning mv.,
- foranstaltninger til at undgå, at jord, der modtager organisk gødning, eroderer ned i vandmiljøet,
- forbud mod udbringning af gødning på en sådan måde, at der er fare for afstrømning til vandmiljøet og
- krav om anvendelse af særlige udbringningsteknikker i og i nærheden af særlige ammoniakfølsomme naturtyper.

Disse regler bidrager for det første til opfyldelse af de miljømål, der er fastsat i vandramme-, habitat-, nitrat- og havstrategidirektiverne. For det andet tjener reglerne til afløsning af de processuelle krav om konkrete vurderinger, der er indeholdt i VVM-direktivet og habitatdirektivet ved at udgøre en tilstrækkelig god miljøbeskyttelse til, at væsentlige påvirkninger på natur- og vandområder, som er omfattet af habitat-, fuglebeskyttelses-, vandramme-, grundvands-, drikkevands- og havstrategidirektiverne, kan udelukkes.

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen bidrager herudover til implementeringen af slamdirektivets bestemmelse om, at anvendelsen af slam skal foregå på en sådan måde, at der tages hensyn til planternes behov for næringsstoffer, og således at kvaliteten af jord, overfladevand og grundvand ikke lider skade. Bekendtgørelsen bidrager endvidere til IE-direktivets bestemmelse om anvendelse af bedste tilgængelige teknik, for så vidt angår teknikker til reduktion af ammoniakemissioner fra udbragt husdyrgødning. Gødningsanvendelsesbekendtgørelsens bidrag til implementeringen af disse to direktiver foreslås tydeliggjort ved supplerende af bekendtgørelsens EU-note. Udkastet til gødningsanvendelsesbekendtgørelse indebærer i udgangspunktet en videreførelse af den eksisterende direktivimplementering.

Det indgik i Miljø- og Fødevarerministeriets vurderinger i forbindelse med fastsættelsen af generelle regler til imødegåelse af påvirkninger fra udbringning af husdyrgødning i 2017, at krav om særlige udbringningsteknikker ved kategori 1- og udvalgte dele af kategori 2-natur ville være tilstrækkeligt til at afløse de hidtidige konkrete skøn om påvirkningerne af ammoniakfølsom natur ved at udelukke væsentlige påvirkninger.

Det indgik ikke i de daværende vurderinger, at Fødevarerstyrelsen ved forekomsten af visse husdyrsygdomme kan anvise desinficering af fast husdyrgødning med kalk. Med kalkningen øges husdyrgødningens pH, og dermed øges ammoniakemissionen fra gødningen, bl.a. i forbindelse med udbringning af gødningen på marken. Landbrugsstyrelsen foreslår som beskrevet, at husdyrgødning, der er kalket efter Fødevarerstyrelsens anvisninger i forbindelse med husdyrsygdomme, på alle arealer skal nedbringes hurtigst muligt og inden 4 timer. Dermed vurderes den øgede ammoniakemission imødegået, således at der også i denne situation kan udelukkes væsentlige påvirkninger af ammoniakfølsom natur til afskæring af den konkrete vurdering efter habitatdirektivet.

Landbrugsstyrelsen vurderer, at bekendtgørelsesudkastet overholder regeringens 5 principper for implementering af EU-ret. Det bemærkes hertil, at Landbrugsstyrelsen har en generel undtagelse til, at gødningsanvendelsesbekendtgørelsen kan træde i kraft 1. august, så reglerne kan følge landbrugets planperiode, der løber fra 1. august til 31. juli.

4.2. Bestemmelser, der er omfattet af konditionalitet og krydsoverensstemmelse

Konditionalitet

Flere af de bestemmelser, der foreslås ændret, indgår som en del af den danske implementering af nitratdirektivets artikel 4 og 5. Det følger af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115 af 2. december 2021 om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik samt bekendtgørelse nr. 73 af 27. januar 2023 om konditionalitet for 2023 med senere ændringer, at bestemmelser, der implementerer nitratdirektivets artikel 4 og 5, er omfattet af konditionalitet.

Reglerne om konditionalitet finder anvendelse, hvis du søger om visse typer af tilskud (f.eks. grundbetaling). Manglende overholdelse af regler, der udgør konditionalitetskrav, kan føre til administrative sanktioner i form af bl.a. nedsættelse eller bortfald af tilskud (konditionalitetssanktioner).

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 9 om udbringningsperioder for gødning er omfattet af konditionalitet, jf. konditionalitetskrav LF 2.7, idet der er tale om en implementering af nitratdirektivets bilag III, pkt. 1, nr. 1.

Som konsekvens af forslaget om at ophæve bundfald som en selvstændig gødningstype, der følger udbringningsperioden for flydende organisk gødning, vil sedimenteret gylle fremover skulle følge den generelt lidt længere udbringningsperiode for fast organisk gødning. Udbringning af sedimenteret gylle vil således være omfattet af bekendtgørelsens § 9, stk. 15 (delkrav LF 2.7.3), som indeholder hovedreglen for udbringning af fast organisk gødning. Bestemmelsen fastsætter, at i der i perioden fra efter høst indtil følgende tidspunkter ikke må udbringes fast organisk gødning bortset fra have- og parkaffald:

- 1) 1. november på lerjord (JB-nr. 7-9).
- 2) 1. december på lerjord og humusjord (JB-nr. 5, 6, 10 og 11).
- 3) 1. februar på sandjord (JB-nr. 1-4).

Herudover er der en række lovtekniske ændringer af betydning for bestemmelser belagt med konditionalitet, herunder rykning af paragrafnumre som følge af opdelingen af § 14 vedrørende det organiske kvælstofarealkrav i to paragraffer, samt forslaget om at justere definitionen af harmoniarealer. Der tilsigtes hermed ikke indholdsmæssige ændringer i forhold til bestemmelserne, der er belagt med konditionalitet, herunder konditionalitetskrav LF 2.14 om organisk kvælstofarealkrav.

Det bemærkes endvidere, at det følger af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115 af 2. december 2021 om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik samt bekendtgørelse nr. 73 af 27. januar 2023 om konditionalitet for 2023 med senere ændringer, at bestemmelser, der implementerer vandrammedirektivets artikel 11, stk. 3, litra h, er omfattet af konditionalitet.

Fosforarealkravet fastsat i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 15, stk. 1, 1. pkt., der videreføres uændret som § 16, stk. 1, 1. pkt., udgør et konditionalitetskrav i form af LF 1.2. Bestemmelsen er en implementering af vandrammedirektivets artikel 11, stk. 3, litra h. Alle konditionalitetskrav, herunder LF 1.2 om fosforarealkravet, finder anvendelse fra og med januar 2023. Overtrædelse af konditionalitetskrav, der finder sted i januar 2023 eller efterfølgende, kan således føre til konditionalitetssanktioner.

Krydsoverensstemmelse

Det følger af Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1306/2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik, at bestemmelser, der implementerer nitratdirektivets artikel 4 og 5, er omfattet af krydsoverensstemmelse.

Bestemmelserne i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, der implementerer nitratdirektivets artikel 4 og 5, udgør dermed både konditionalitetskrav og KO-krav. De foreslåede ændringer, der indgår som en del af den danske implementering af nitratdirektivets artikel 4 og 5, finder således også anvendelse i forhold til krydsoverensstemmelse.

Reglerne om krydsoverensstemmelse (KO) finder fortsat anvendelse, for jordbrugsvirksomheder, der har et tilsagn under landdistriktsprogrammet 2007-2014 eller 2014-2022. Manglende overholdelse af bestemmelser, der udgør KO-krav kan føre til administrative sanktioner i form af bl.a. tilskudsnedsettelse (KO-sanktioner).

Afslutningsvist bemærkes det, at fosforarealkravet i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 15, stk. 1, 1. pkt., der videreføres uændret som § 16, stk. 1, 1. pkt., ikke udgør et KO-krav, idet der er tale om en implementering af vandrammedirektivets artikel 11, stk. 3, litra h. Bestemmelser der implementerer vandrammedirektivets artikel 11, stk. 3, litra h, er alene omfattet af konditionalitet. Manglende overholdelse heraf kan således alene føre til konditionalitetssanktioner og ikke tillige KO-sanktioner.